

RAZVOJ

glasilo kolektiva sgp pionir novo mesto

8. januarja

leto XVI. — št. 1 (137)

O novi organiziranosti

Sodelovanje med organizacijami združenega dela, ki delujejo v okviru gradbenega reprodukcijskega ciklusa, je bilo do sedaj dokaj šibko in neustrezno organizirano.

Razmere pospešenega tehnološkega in tudi ostalega razvoja pa zahtevajo, da se sodelovanje, prilagajanje, usklajevanje in povezovanje med organizacijami združenega dela kvalitetno izboljša in doseže višjo raven. Normativno so se ti procesi uredili z novo ustavo in zakonom o združenem delu, sedanja težka splošna gospodarska situacija v Jugoslaviji pa zahteva, da se tudi v praksi uresničujejo gibanja in določila teh aktov.

V gospodarstvu shaja tisti, ki je učinkovit, ki ima trdno organizacijo in moderen poslovni proces. To je možno doseči samo, če so gospodarski subjekti odprti in prilagodljivi za vsa sodobna dogajanja.

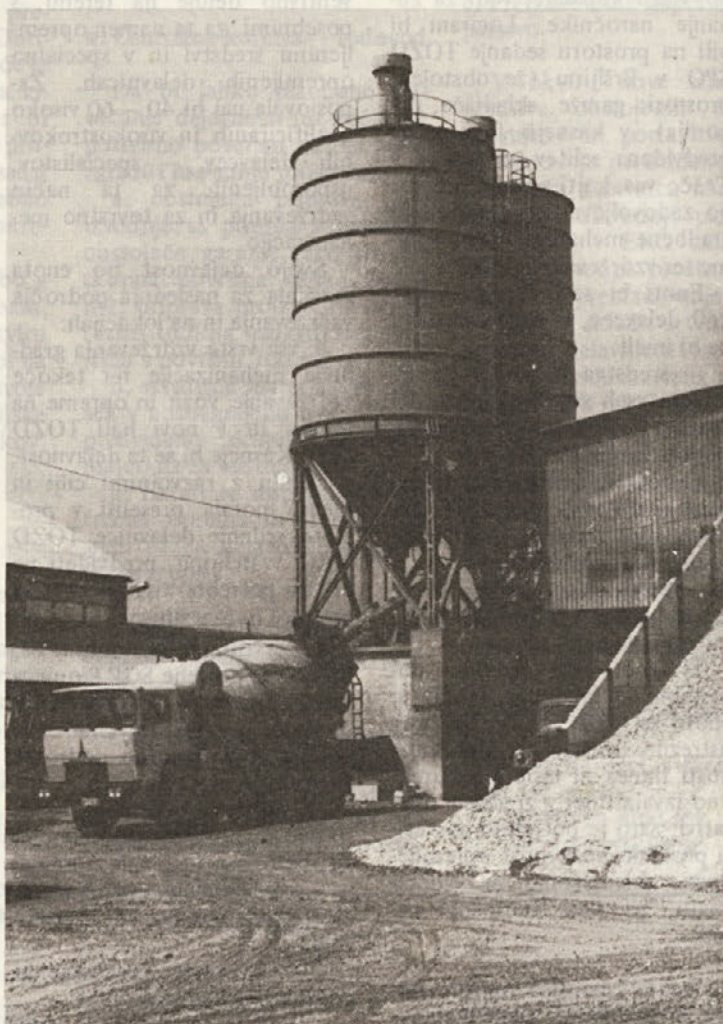
II. POVEZOVANJE KOT NUJNOST NADALJNJE- GA GOSPODARSKEGA RAZVOJA

Smo priče velikim povezovalnim gibanjem, ki jih lahko zasledimo tako na mednarodnem področju, kot tudi doma. Glede na to, da se o povezovanju veliko govori in piše, je primerno, da že na začetku opredelimo tudi sam pojem povezovanja.

Povezovanje pomeni proces formiranja novih asociacij, proces ustvarjanja nove enote in več posamičnih delov, ki so povezani v racionalni sistem.

A. Karakteristike povezo- vanja

Nobena nacionalna ekonomija, kot tudi nobena gospodarska celina, ne more pričakovati

rasti brez povezovalnih procesov. Kategorija ekonomske in gospodarske povezanosti predstavlja torej zakonitost razvoja proizvodnih sil, tako v makro kakor tudi v mikroekonomiji.

Procesi, ki jih povzročata ta kategorija, se odražajo v takih kvalitetnih in kvantitetnih oblikah in razsežnostih, da lahko govorimo o revolucionarnem dogajanju. Prihaja do nove delitve dela in pogojev v gospodarjenju, kar zahteva nove oblike in načine poslovanja, ki so različni od klasičnih. Povezovanje je kompleksen gospodarski proces. Obravnavamo ga lahko iz sledečih zornih kotov:

- ekonomski,
- družbeni,
- pravni,
- tehnično-razvojni,
- tehnološki,
- finančni,

- komercialni,
- organizacijski in i. kadrovski.

Vsi ti vidiki pogojujejo in po drugi strani tudi vplivajo na povezovanje.

B. Cilji povezovanja v gospodarstvu

Končni in splošni cilj vseh povezovalnih mora biti doseganje čim bolj racionalnih in optimalnih rezultatov in to z obstoječimi sredstvi in kadri. Ta splošni cilj je mogoče razčleniti na vrsto manjših analitičnih ciljev:

- dvig produktivnosti dela,
- izboljšanje kvalitete proizvodnje,
- povečanje ekonomičnosti,
- povečanje rentabilnosti,
- povečanje proizvodnje,
- boljša izkoriščanja virov in

g. izboljšanje organizacije poslovanja.

V praksi prihaja večkrat do nepravilnega razumevanja bistva in ciljev povezovanj, kar ima posledico, da so rezultati neustrezni in negotovi. Namesto, da bi bilo gospodarsko povezovanje samo sredstvo za doseganje določenih ciljev, se zaradi neznanja in nepravilnega kampanjskega reševanja konkretnih gospodarskih pojavov izrodi in postane samo sebi cilj.

Povezovanje kot dinamičen in po obliki zelo bogat proces ne prenese nepremišljene akcije in preuranjenosti. Največjo nevarnost normalnemu povezovalnemu procesu so prav statični, površni in mehanični postopki.

Da bi se proces povezovanja uspešno začel in izvajal, je potrebno najti skupne točke subjektov, ki se povezujejo. Če teh skupnih točk ni, je že takoj na začetku bolje ukiniti povezovalni proces. Če se pa skupne stične točke, ki naj povežejo dve ali več gospodarskih organizacij najdejo, je potrebno najti tudi oblike sodelovanja in pa področje, kjer se sodeluje.

V teoriji in v praksi je obveljalo načelo, da je proces povezovanja sorazmerno zapleten in zahteva, še posebej v začetni fazi, precejšnjo mero strpnosti. Zaradi izredne zapletenosti povezovanja lahko prevelika pričakovanja in forsiranost privede do negativnih pojavov, ki lahko onemogočijo celoten proces in postavijo pod vprašaj sicer dobro zamišljene in s stališča ekonomskih zakonitosti upravičene rešitve.

III. OSNOVE PERSPEKTIVNEGA RAZVOJA NOVE ZDRUŽENE TOZD (SPO, MKO IN NOVOMONTAŽE)

Osnovne perspektive razvoja so v bistvu že zajete v smernicah ter temeljih o srednjeročnem razvoju posamezne TOZD. V njih smo določili, da bodo osnovne smeri razvoja naše TOZD v naslednjem srednjeročnem obdobju predvsem v:

(Nadaljevanje na 2. str.)

(Nadaljevanje s 1. str.)

- nadaljnji izgradnji socialističnih družbenoekonomskih odnosov ter utrjevanju delavčevega samoupravnega položaja,

- pospeševanju kapitalno intenzivnih ter omejevanju delovno intenzivnih investicij,

- enakomernem in stabilnem razvoju TOZD in delovne organizacije kot celote,

- razvoju družbenega standarda v skladu z realnimi možnostmi,

- industrializaciji in racionalizaciji,

- racionalizaciji porabe energije,

- pospeševanju razvojno raziškovalnega dela,

- dvigu produktivnosti strojnega in živega dela,

- razvoju in utrjevanju dohodkovne povezanosti znotraj DO in SOZD,

- pospešenem vključevanju v mednarodni trg in

- izboljšanju učinkovitosti poslovanja in stalnem večanju dohodka.

Uresničevanje zastavljenih ciljev nameravamo doseči tudi z organiziranostjo nove TOZD, ki bi vključevala dejavnost sedanje TOZD SPO, TOZD MKO in DO Novomontaža. Razvoj novoustanovljene TOZD naj bi temeljil na dosedanjem razvoju vseh združenih TOZD, ob tem pa upošteval tudi elemente pospešenega nadaljnjega razvoja, ki bo sledil zaradi medsebojnega povezovanja. Na ta način naj bi vse dejavnosti, ki bi jih obsegala TOZD, razvili do stopnje, na kateri lahko pričakujemo boljše in kvalitetnejše ekonomske organizacije ter ostale poslovne učinke. TOZD bi v okviru svoje dejavnosti zadovoljevala potrebe SGP Pionir po strojno prometnih storitvah, storitvah z opremo in kovinskimi opaži, nizkimi gradnjami, servisno remontnih storitvah ter instalaterskih in ključavničarskih storitvah. Glede na svojo organiziranost in obseg ter kadrovske in strokovno usposobljenost bi bila sposobna izvajati vse vrste del na domačem in tujem tržišču. Zaradi raznolikosti dejavnosti bi bila TOZD organizirana v šestih obratih:

- mehanizacija,
- nizke gradnje,
- kovinski izdelki,
- avtoservisi,
- strojne instalacije in
- elektro instalacije.

1. Obrat mehanizacija

Ta obrat bi vključeval naslednje obračunske enote:

- težka gradbena mehanizacija,

- srednje gradbena mehanizacija, odri, opaži,
- avtopark in
- vzdrževanje.

a. Enota težka gradbena mehanizacija in avtopark

Osnovni namen teh dveh enot bi bil zagotavljanje in izvrševanje kvalitetnih uslug z gradbeno mehanizacijo, vozili in opremo za potrebe gradbenih TOZD, obrata za nizke gradnje, ostalih TOZD v okviru DO in ob višku kapacitet tudi za zunanje naročnike. Locirani bi bili na prostoru sedanje TOZD SPO v Bršljinu (že obstoječi prostori: garaže, skladišče, deponija), v kasnejši fazi pa je predvidena selitev avtoparka v Češčo vas, kajti sedanji prostor bo zadovoljeval le še potrebam gradbene mehanizacije in opreme ter vzdrževanju.

Enoti bi zaposlovali 250 – 260 delavcev, v svojem sestavu pa bi imeli:

- sredstva in kader za izvajanje vseh vrst zemeljskih del (bagri, buldožerji, rovokopači, valjarji, kompresorji itd.),

- sredstva in kader za opravljanje vseh vrst prevoznih storitev (kiper vozila, špediterska vozila, specialna vozila),

- sredstva in kader za izvajanje uslug z žerjavi ter ostalimi napravami.

Ti enoti sta izredno pomembni za gradbene TOZD in enoto za nizke gradnje, saj brez ustrezne mehanske opremljenosti danes ni moč konkurenčno izvajati del v gradbeni operativi, zato je potrebno posvetiti posebno pozornost opremljenosti, skladiščenju in vzdrževanju, pa tudi kadrovske zasedbi.

b. Enota kovinskih opažev, odrov in srednje gradbene mehanizacije

Enota naj bi zaposlovala 40–50 delavcev, svojo dejavnost pa bi razvijala iz že obstoječe tovrstne dejavnosti v okviru TOZD SPO. Locirana bi bila v prostorih nove proizvodne hale SPO in na deponiji okoli nje.

Dejavnost naj bi obsegala naslednja področja:

- a. uporabljanje in zadovoljevanje potreb gradbene operative po kovinskih opažih in srednji gradbeni mehanizaciji,

- b. skladiščenje kovinskih opažev in opreme ter SGM,

- c. vzdrževanje in popravila opažne tehnike,

- d. upravljanje in zadovoljevanje potreb gradbene operative po cevnih fasadnih odrih in podporah ter ostali opremi,

- e. skladiščenje in

- f. vzdrževanje, popravila in

rekonstrukcija odrov, podpor in opreme.

c. Enota zdrževanja gradbene mehanizacije, tekočega vzdrževanja vozil in rekonstrukcije.

To je najpomembnejša enota v tem obratu in je organsko in neposredno vezana posebej še na enoto za gradbeno mehanizacijo, promet in opremo. Enota mora biti organizirana tako, da lahko servisira in preventivno deluje na terenu, s posebnimi, za ta namen opremljenimi sredstvi in v specialno opremljenih delavnicah. Zaposlovala naj bi 40 – 60 visoko kvalificiranih in visokostrokovnih delavcev – specialistov, usposobljenih za ta način vzdrževanja in za tovrstno mehanizacijo.

Svojo dejavnost bo enota razvijala za naslednja področja vzdrževanja in na lokacijah:

- a. vse vrste vzdrževanja gradbene mehanizacije ter tekoče vzdrževanje vozil in opreme na terenu in v novi hali TOZD SPO. Kasneje bi se ta dejavnost, v skladu z razvojnimi cilji in plani, morala preseliti v prostore sedanje delavnice TOZD MKO v Bršljinu, predvideti pa bi bilo potrebno tudi prostor za pralnice in mazalnice;

- b. servisiranje in remontni betonarn za potrebe SGP Pionir, v kasnejši fazi pa se predvideva prevzem servisa za Gradisove betonarne za celotno področje Jugoslavije in v tujini;

- c. elektro vzdrževanja, servisiranje in popravila strojev, vozil, betonarn in ostale opreme;

- vzdrževanje avtomatskih električnih komponent in instalacij,

- vzdrževanje, previjanje in podmazi elektromotorjev,

- servisi za določene električne stroje (npr. WACKER, ISKRA itd.).

Dejavnost za sedaj še nima primernih prostorov, vendar je v perspektivi potrebno predvideti ureditev prostorov v nizki zgradbi TOZD MKO in ob preselitvi lesnega obrata iz teh prostorov.

- d. servisiranje, remont in preizkušnja hidravličnih in pnevmatskih komponent. Ta dejavnost je v Jugoslaviji praktično še nerazvita (tu mislimo na komponente za gradbeno mehanizacijo), zato smo jo začeli razvijati v okviru te enote. Zanimat je prostorsko omejena v proizvodni hali TOZD SPO, vendar bo potrebno za nadaljnji razvoj predvideti nove prostore;

- e. opravljanje vseh vrst mesečnih, trimesečnih, polletnih in ostalih periodičnih pregledov;

- f. skladiščna služba s skla-

dišči za uvožene in domače rezervne dele za potrebe omenjene enote, ki naj bi bila locirana v sedanjih skladiščnih prostorih TOZD SPO, kasneje pa bo potrebno za to službo pridobiti dodatne nove prostore;

- g. vse vrste montaž – premontaž (dvigal, betonarn, opaži), rekonstrukcij;

- h. operativne skupine za vzdrževanje na dislociranih gradbiščih in PDE.

Iz vsega navedenega je razvidno, da je tovrstna dejavnost nujna za nemoteno in učinkovito delovanje gradbene mehanizacije, vozil in ostale opreme, kar potrjujejo tudi dolgoletne izkušnje pri delu in razvoju te enote. Nujno je, da enoto za vzdrževanje gradbene mehanizacije, tekočega vzdrževanja vozil in rekonstrukcije razvijamo na organizacijskem, kadrovskem, materialnem in lokacijskem področju kot je to zastavljeno v zgoraj navedenih osnovah.

2. Obrat nizke gradnje:

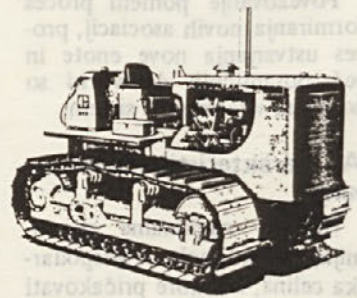
Obrat naj bi zaposloval 30 – 40 delavcev, razvijal pa bo dejavnosti, ki so v DO deficitarne in to s področja:

- a. vseh vrst nizkogradenj,
- b. urejanje kmetijskih površin,

- c. regulacija rek in potokov,
- d. vse vrste enostavnih in specialnih vrtanj, globinskih vrtanj in miniranje,

- e. proizvodnja in prodaja agregatov (peskokopi, kamnolomi, separacije itd.).

Obrat po svoji dejavnosti sicer ne sodi v omenjeni TOZD, vendar mu moramo glede na stratesko odločitev, da se v DO te dejavnosti razvijajo, omogočiti vse kadrovske in materialne pogoje za razvoj v okviru TOZD, kljub temu, da ne izključujemo možnosti, da bi se lahko razvil tudi v okviru kakšne druge gradbene TOZD. Obrat je zaradi pogojev dela vezan predvsem na mobilne, bivalne in delovne prostore ter sredstva, kljub temu pa mora imeti del svojih skladiščnih prostorov in upravne prostore locirane na področju in v objektih sedanjega TOZD SPO (uprava, stavba, dvorišče, skladiščni prostori). Obrat mora delovati za potrebe vseh gradbenih TOZD v DO.

3. Obrat kovinski izdelki

V začetni fazi naj bi ta obrat zaposloval 70 ljudi, kasneje, s preselitvijo proizvodnih prostorov na novo lokacijo pa bi se število zaposlenih povečalo na 200. V okviru tega obrata bi bili dve enoti:

- gradbene konstrukcije in
- serijska proizvodnja

Proizvodnja se bo v začetku odvijala v sedanjih prostorih TOŽK MKO in v prostorih servisa tovornih vozil, katerega predvidevajo drugo leto preseliti v podaljšano halo Outinord v TOZD SPO. V bodoče je za to dejavnost predvidena lokacija v Češči vasi, kjer bi zgradili nove proizvodne prostore. Ker je to področje sedaj najslabše razvito, bo potrebno dejavnost tudi kadrovsko okrepi.

Proizvodnja tega obrata bo v glavnem namenjena potrebam, gradbene operative v okviru DO, s kasnejšo razširitvijo na novi lokaciji pa bi del svoje proizvodnje, predvsem serijske proizvodnje kovinskih izdelkov, plasirala tudi izven DO.

4. Avtoservisi

V sedanjih prostorskih možnostih je v tej dejavnosti zaposlenih 94 delavcev, z zgraditvijo nove hale za industrijski remont tovornih vozil v Ločni pa bi se število zaposlenih povečalo na 140.

Ta obrat naj bi opravljal dejavnost s področja:

- a. servis osebnih vozil IMV, Renault in Zastava;
- b. industrijski remont osebnih in tovornih vozil ter avtobusov z oddelki:
  - za remont motorjev,
  - za remont sklopov,
  - za remont elektro komponent in
  - ličarski in pleskarski oddelek,
- c. servis za prikolice Adria in
- d. tehnični pregledi osebnih in tovornih vozil.

Navedene dejavnosti naj bi enota opravljala za potrebe DO SGP Pionir in tudi za potrebe širše družbene skupnosti.

Enota naj bi bila locirana v Ločni, kjer so že zgrajeni določeni objekti, za industrijski remont tovornih vozil pa bi bilo poleg ostalih objektov potrebno zgraditi še novega.

5. Obrat strojnih instalacij

Razvoj tega obrata in njegove dejavnosti bi moral bazirati na dosednji usmeritvi in možnostih ter nadaljnjih razvojnih planih DO Novomontaža, ki bi jih predhodno uskladili s plani in potrebami SGP Pionir glede raz-

voja dejavnosti, ki jo bo opravljal ta obrat. Obrat bi bil lociran in se razvijal na Cikavi, predvidevamo pa, da bo imel do leta 1985 zaposlenih 180 delavcev, do leta 1990 pa 370 delavcev.

V sklopu tega obrata bi bile naslednje enote:

- centralna kurjava - vodovod,
- ERO program, oz. proizvodnja elektro razdelilnih omaric,
- prezračevalne naprave in kleparstvo.

a. Centralna kurjava - vodovod

Da bi lahko planirano povečanje dejavnosti uresničili, je potrebno povečati oz. na novo zgraditi naslednje prostore:

- a. obstoječa priprava proizvodnje se poveča v prostore obstoječe garaže, tako da bo skupna površina velika 264,0 m², priprava proizvodnje pa se razširi tudi na nadkriti del dvorišča v površini 700 m²;
- b. skladišče materiala se preseli v novozgrajeno halo, kjer je predvideno skupno skladišče materiala za vse dejavnosti;
- c. hkrati se dopolni vsa potrebna oprema in transportna sredstva za delavnico in montažne grupe.

b. Proizvodnja elektro razdelilnih omaric ali ERO program

Obstoječa delavnica se razširi v prostore sedanje prezračevalne dejavnosti, kjer je predvidena tudi lakirnica in priročna orodjarna, ki bo v obsto-

ječem skladišču plina. Skupna površina znaša 400 m². Predvideno je povečanje proizvodnih prostorov in prostora za skladiščenje gotovih izdelkov v nadkritju dvorišča. Predvidena površina nadkritja za ta namen znaša 700 m². Skladišče materialov za to dejavnost ostane v obstoječih prostorih in se bo tehnološko moderniziralo. Hkrati se dopolni oprema za proizvodnjo.

c. Prezračevalne naprave in kleparstvo

V okviru nove tehnološke ureditve obstoječih delovnih prostorov in postavitve novih prostorov je predvideno, da se obstoječa delavnica nameni za serijsko proizvodnjo pločevinastih ohišij v ERO dejavnosti, nov proizvodni prostor pa se zgradi za prezračevanje in kleparstvo, v skladu s tehnološko zazidavo delavnic na novi lokaciji. Predvidena velikost prostora je 400 m². V novi prostor bo predstavljena sedanja proizvodna oprema, hkrati pa bo treba nabaviti še potrebno dopolnilno opremo po tehnološki shemi proizvodnje. Skladišče za novo delavnico ostane, seveda v tehnološkem smislu modernizirano in prilagojeno novi organizaciji proizvodnje.

6. Obrat elektro instalacij

- Obrat bi imel v svojem sestavu dve enoti:
- enoto za šibki tok in
  - enoto za jaki tok.

Elektroinstalacijska dejavnost - jaki tok, je trenutno dislocirana v starem objektu, ki tehnološko ne ustreza zahtevam dejavnosti, niti ni možnosti za nadaljnje širjenje, zato je planirana prestavitev celotne dejavnosti na novo skupno lokacijo na Cikavi. Tu je predvideno skladišče materiala v sklopu skupnih skladiščnih prostorov delavnice ter priprava proizvodnje za montažne grupe za jaki tok, delavnica za pripravo izdelkov za šibki tok in SVN.

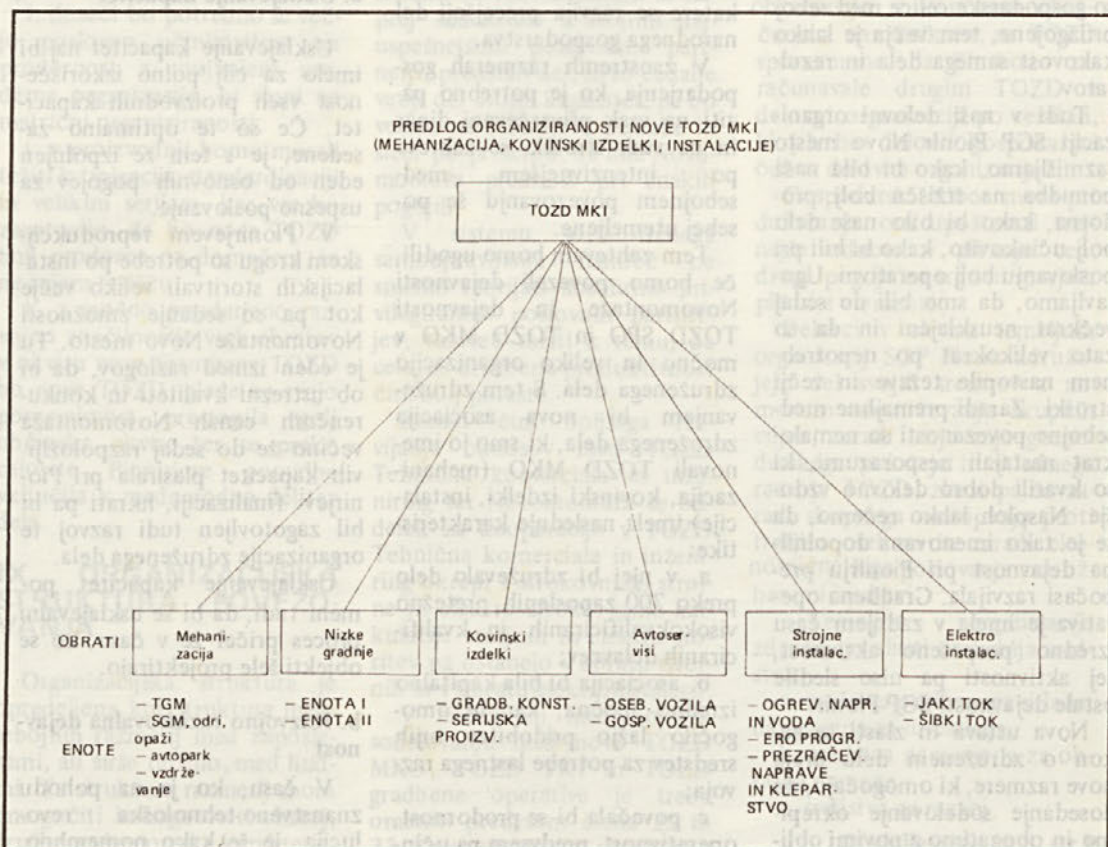
Predvidena je tudi manjša priročna ključavničarska delavnica za montažne grupe.

Skupna predvidena površina delavnice je 1.100 m², vključno z etažo.

Za nove prostore in montažne grupe je treba predvideti tudi vsa potrebna osnovna sredstva. V obstoječih prostorih elektrodejavnosti bo ostal samo RTV servis s priročnim skladiščem, ostali prostori pa se lahko prodajo in so začetni kapital za izgradnjo. V tem srednjeročnem obdobju je treba zagotoviti tudi rezervat za nadaljno širjenje obratov na obstoječem sejmišču in travniku, to je na celotnem kompleksu med obstoječimi cestami. Novi rezervat meri 16.000 m².

V ta prostor ni mogoče postaviti še druge delovne organizacije. Izdelati bo treba zazidalni načrt za pridobitev rezervata. Razvoj dejavnosti predvideva tudi povečanje števila zaposlenih. Do leta 1985 bi imeli zaposlenih 120 delavcev, do leta 1990 pa 200 delavcev.

(Nadaljevanje na 4. str.)

(Nadaljevanje s 3. str.)

KADROVSKA ZASEDBA NOVE TOZD

Z združitvijo starih TOZD se bo ta nedvomno kadrovska okrepila, ob tem pa bi se zmanjšala skupna režija.

Na ravni TOZD bi imeli naslednje poslovne funkcije, ki bi temeljile predvsem na koordinaciji izvedbenih funkcij po posamičnih obratih:

- komercialna funkcija,
- tehnična funkcija,
- računovodska funkcija in
- splošna kadrovska funkcija.

IV. RAZMERE IN ZAHTEVE PO INTENZIVNEJŠEM MEDSEBOJNEM POVEZOVANJU MED SGP PIONIR NOVO MESTO, TOZD SPO IN MKO TER NOVOMONTAŽO NOVO MESTO

Svetovno pa tudi naše jugoslovansko in s tem tudi slovensko gospodarstvo se nahaja v precejšnjih gospodarskih težavah. Da bi te težave omilili in v končni stopnji tudi odpravili, moramo naše gospodarstvo preoblikovati tako, da bo sposobno konkurenčno in rentabilno nastopati na tujih trgih in doma.

Veliko vlogo pri tem konkurenčnem boju in bolj prodornem nastopu na čedalje bolj zahtevnem tržišču ima tudi medsebojna organiziranost. Bolj je gospodarstvo med seboj povezano, bolj so gospodarski tokovi med seboj usklajeni in bolj so gospodarske celice med seboj prilagojene, tem večja je lahko kakovost samega dela in rezultatov.

Tudi v naši delovni organizaciji SGP Pionir Novo mesto razmišljamo, kako bi bila naša ponudba na tržišču bolj prodorna, kako bi bilo naše delo bolj učinkovito, kako bi bili pri poslovanju bolj operativni. Ugotavljamo, da smo bili do sedaj večkrat neusklajeni in da so zato velikokrat po nepotrebnem nastopile težave in večji stroški. Zaradi premajhne medsebojne povezanosti so nemalokrat nastajali nesporazumi, ki so kvarili dobro delovno vzdušje. Nasploh lahko rečemo, da se je tako imenovana dopolnilna dejavnost pri Pionirju prepočasno razvijala. Gradbena operativa je imela v zadnjem času izredno pospešeno aktivnost, tej aktivnosti pa niso sledile ostale dejavnosti SGP Pionir.

Nova ustava in zlasti še zakon o združenem delu ureja nove razmere, ki omogočajo, da dosedanje sodelovanje okrepi- mo in obogatimo z novimi obli-

kami in vsebino. Predvsem je tu poudarek na vsebini, čeprav tudi oblika ne smemo pustiti vne- mar.

Zakon o združenem delu, ki je konkretiziral določila ustave o razmerah v neposredni proizvodnji in družbeni nadstavi namreč ne samo omogoča, tem- več tudi zahteva, da se družbe- no ekonomski odnosi postavijo na novo osnovo, ki se mora ločiti od starih spon domina- cije, izkoriščanja, prisvajanja tu- jega dela, podjetništva, tržištv- a ter ostalih pojavov, ki smo jih podedovali iz kapitalističnega proizvodnega sistema.

Namesto teh pojavov mora- mo uveljavljati pojme, ki so našli sumaren izraz v socialistič- nih samoupravnih odnosih. Ti odnosi pa terjajo od vseh dejav- nikov v proizvodni in nepro- izvodni sferi medsebojno so- delovanje, usklajevanje, prilag- ajanje in povezovanje. Edini namen samoupravnih odnosov je služiti koristim združenega dela. Tem odnosom je tuja vsakršna privatizacija, vsaka samoljubost ali monopolizem: vse je torej podrejeno le enemu cilju - interesom združenega dela.

V tem smislu naj bi zasnovali tudi nadaljne odnose med SGP Pionir, TOZD SPO in TOZD MKO ter Novomontažo. Nave- deni partnerji sodelujejo v reprodukcijski verigi, katere končni proizvodi so stanovanja, hoteli, šole, tovarne. Sodelujejo v pomembni panogi, ki daje utrip in dinamiko celi vrsti drugih dejavnosti, z drugimi besedami, omenjeni gospodarski subjekti sodelujejo v panogi, iz katere se razvija precejšnji del narodnega gospodarstva.

V zaostrenih razmerah gos- podarjenja, ko je potrebno pazi- ti na vsak privarčevani dinar in na vsak strošek, so zahteve po intenzivnejšem med- sebojnem povezovanju še po- sebej utemeljene.

Tem zahtevam bomo ugodili, če bomo povezali dejavnosti Novomontaže in dejavnosti TOZD SPO in TOZD MKO v močno in veliko organizacijo združenega dela. S tem združe- vanjem bi nova asociacija združenega dela, ki smo jo ime- novali TOZD MKO (mehani- zacija, kovinski izdelki, instala- cije) imela naslednje karakteris- tike:

a. v njej bi združevalo delo preko 700 zaposlenih, pretežno visokokvalificiranih in kvalifi- ciranih delavcev;

b. asociacija bi bila kapitalno izredno močna, kar bi omo- gočilo lažjo pridobitev tujih sredstev za potrebe lastnega raz- voja;

c. povečala bi se prodornost, operativnost, predvsem pa učin-

kovitost na novo formirane TOZD. Pionir je s svojo gradbe- no operativno to prodornost, operativnost in učinkovitost pri izgradnji velikih in obsežnih ob- jektov že dokazal, čemur pa spremljajoče dejavnosti in do- polnjujoče aktivnosti niso do- volj sledile. Z novo organi- ziranostjo bi se spredaj omenje- ni prilastki prenesli tudi na več dejavnosti, ki so angažirane v obliki obratov v novi TOZD;

d. vse dejavnosti v okviru nove TOZD MKO so zastavljene izrazito razvojno. Te dejavnosti so bile do sedaj v okviru celovite Pionirjeve ponudbe deficitar- ne, kar pa bomo odpravili s pospešenim razvojem v na- slednjih dveh srednjeročnih raz- dobjih do leta 1990.

V. PODROČJA POVEZOVANJA MED SGP „PIONIR“ NOVO MESTO, TOZD SPO in TOZD MKO ter NOVOMONTAŽO NOVO MESTO

Nadaljno povezovanje med SGP Pionir in Novomontažo bo obdelano po naslednjih področ- jih:

- a. usklajevanje kapacitet,
- b. razvojna raziskovalna dejavnost,
- c. gospodarsko planiranje,
- d. skupna nabava materialov,
- e. avtomatska obdelava podatkov,
- f. izdelava samoupravnih aktov,
- g. interna banka in
- h. skupne službe.

a. Usklajevanje kapacitet

Usklajevanje kapacitet naj bi imelo za cilj polno izkorišče- nost vseh proizvodnih kapaci- tet. Če so te optimalno za- sedene, je s tem že izpolnjen eden od osnovnih pogojev za uspešno poslovanje.

V Pionirjevem reprodukcijs- kem krogu so potrebe po insta- lacijskih storitvah veliko večje kot pa so sedanje zmognosti Novomontaže Novo mesto. Tu je eden izmed razlogov, da bi ob ustreznih kvaliteti in konku- renčnih cenah Novomontaža večino že do sedaj razpoložli- vih kapacitet plasirala pri Pio- nirjevi finalizaciji, hkrati pa bi bil zagotovljen tudi razvoj te organizacije združenega dela.

Usklajevanje kapacitet po- meni tudi, da bi se usklajevalni proces pričel že v času, ko se objekti še projektirajo.

b. Razvojno raziskovalna dejavnost

V času, ko je na pohodu znanstveno-tehnološka revo- lucija, je še kako pomembno,

da se vse tehnične in organi- zacijske novosti čim prej osvo- jijo in uvedejo v proizvodnjo.

Glede na to, da ima TOZD Projektivni biro s svojim instala- cijskim oddelkom v sestavi SGP PIONIR že sedaj sorazmerno precejšnje izkušnje na tem po- dročju, pa tudi Novomontaža predvideva v svojih razvojnih programih pospešiti razvoj, bo treba razvojno raziskovalno de- javnost za instalacije še bolj koncentrirati in kadrovsko okrepiti.

Instalacijski oddelk TOZD Projektivni biro, kjer je zaposle- nih na razvoju in projektiranju instalacij 19 strokovnjakov, od tega 8 dipl. inženirjev, je lahko solidna osnova, da bi instalacij- ska dejavnost v sorazmerno kratkem času naredila kvali- teten skok naprej.

c. Gospodarsko planiranje

Planiranje, ki je bilo še do nedavnega nekoliko zapostavlje- no, spet dobiva na teži s tem, da je dan poudarek zlasti sred- njeročnemu in dolgoročnemu razvoju. Gospodarsko pla- niranje je v mnogočem poveza- no s prvim področjem na- daljnega povezovanja, ko smo govorili o usklajevanju kapaci- tet.

Tako pri gospodarskem pla- niranju kot pri usklajevanju ka- pacitet je dan poudarek pri- lasteku skupen. V skupnem raz- vojnem programu, v skupnem gospodarskem planu se bo po- trebno po samoupravni poti do- govoriti, kakšne vrednosti bodo imeli osnovni pokazatelji gospo- darskega razvoja in kakšne bodo razvojne tendence. Zlasti v tistem delu gospodarskega planiranja, kjer bo govora o skupnem prihodku in skupnem dohodku, pa tudi na področju svobodne menjave dela, bomo morali angažirati napore za uveljavljanje dohodkovnih od- nosov.

d. Skupna nabava materialov, oziroma skupen nastop pri dobaviteljih

Menimo, da ni potrebno še posebej razlagati, kakšne eko- nomske prednosti daje skupna nabava materialov, oziroma skupen nastop pri dobaviteljih.

Tudi pri skupnih nabavah materialov veljajo namreč tako imenovani sinergetski učinki, ki si jih preprosto razložimo s tem, da ena in ena ni samo matematično dve, temveč je to, gledano ekonomsko, več.

e. Avtomatska obdelava podatkov

SGP Pionir ima velik računal- niški sistem IBM 370-115, ki

bi lahko obdeloval podatke tudi za Novomontažo. V času, ko je potrebno čim hitreje spremljati dogajanja na tržišču, ko so potrebne hitre poslovne odločitve, je težko shajati brez pomoči računalnika, ki mora kvalitetno in pravočasno „proizvajati“ ustrezne podatke.

f. Izdelava samoupravnih aktov

Samoupravni akti so številni, obsežni, pa tudi strokovno zahtevni. Vsled tega je ekonomsko upravičeno združiti strokovne kadre za izdelavo skupnih samoupravnih aktov. Znano je, da ima SGP Pionir svoje samoupravne akte dobro izdelane in da ne bi bilo večjih težav, da se te akte adaptira tudi za potrebe Novomontaže.

g. Interna banka

SGP Pionir ima močna poslovna sredstva in z namenom, da bi se ta sredstva čim bolj ekonomsko angažirala, je bila v letu 1980 organizirana interna banka. Združena sredstva v interni banki so lahko zanesljiv porok za nadaljnji razvoj posamičnih TOZD in celotne DO.

h. Skupne službe

Službe v SGP Pionir, TOZD SPO in TOZD MKO in Novomontaža posebej pa še DSSS na ravni DO, se bodo morale med seboj tako povezati, da bodo najbolje koristile združenemu delu in družbeni produktivnosti.

VIII. CILJI IN EFEKTI MEDSEBOJNEGA POVEZOVANJA

Dejstva, ki govorijo v prid temu, da se SGP Pionir Novo mesto, TOZD SPO in TOZD MKO ter Novomontaža Novo mesto močnejše medsebojno povežejo, so naslednji:

- a. omejene organizacije združenega dela naj bi z medsebojnim povezovanjem zagotovile optimalno kombinacijo in izkoriščenost razpoložljivih virov poslovnega procesa in produkcijskih faktorjev;
- b. vse povezane temeljne organizacije združenega dela, ki se bodo združile v močno novo organizacijo združenega dela, bodo imele po posamičnih de-

javnostih zagotovljen hitrejši razvoj, kot pa bi ga imele sicer;

- c. večji obseg proizvodnje ter koncentrirano in bolj intenzivno delo naj bi zagotovilo tudi višji dohodek in s tem višji osebni dohodek na zaposlenega. S tem so povezani tudi izboljšani pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti;

- d. glede na omenjeno naj bi se povečala ekonomska in socialna varnost zaposlenih delavcev, ki bi imela realen odraz v izboljšanju življenjskih razmer delavcev, predvsem pa delovnih pogojev.

- e. povezovanje v elaboratu obdelanih gospodarskih subjektov v novo učinkovito TOZD je nadaljevanje izgradnje močne Pionirjeve reprodukcijske celote, ki bo sposobna prevzeti celoten proces izgradnje od idejnih zasnov, projektiranja in surovinske baze, pa vse do finalizacije in predaje objekta;

- f. glede na čedalje zahtevnejše proizvodne postopke in vedno bolj komplicirano poslovanje bo potrebno izboljšati kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. V ta namen bosta lahko veliko koristila izobraževalni center, ki deluje v okviru DSSS SGP Pionir ter skupna kadrovska politika;

- g. z združevanjem dela in sredstev na podlagi skupnih planov in programov bo možno hitreje in bolj kvalitetno uresničiti skupne investicije;

- h. samoupravni sistem odnosov bo potrebno še nadalje izpolnjevati s tem, da se dosledno izvede nagrajevanje po delu, prihodkovnih odnosih pa uveljavijo čisti računi;

- i. doseči bo potrebno še večjo poslovno učinkovitost ter prodornost z uvajanjem moderne organizacije, ki sloni na matrični organiziranosti;

- j. v proizvodnji bomo morali težiti k tipizaciji, standardizaciji in velikim serijam, kar vse bo zagotovilo, da bo nova TOZD bolj prodorna na domačem, in na tujem tržišču.

- k. z močno poudarjeno razvojno značilnostjo vseh obratov v okviru nove formirane TOZD bo nova TOZD, glede na svojo pomembnost, prestopila zgolj občinske okvire ter se preko celovite Pionirjeve ponudbe vključila v mednarodno delitev dela.

IX. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA POVEZOVANJA

Organizacijska struktura je opredeljena kot struktura medsebojnih razmerij med zaposlenimi, ali širše rečeno, med ljudmi. Ta struktura razmerij mora omogočiti in zagotoviti obstoj, družbenoekonomske karakteris-

tike, ter smotno uresničevanje postavljenih ciljev.

Organizacijska struktura določa skelet, v katerega so vgrajeni, in od njega tudi odvisni, tako pomembni pojmi kot odločanje, vodenje ter v končni fazi tudi samoupravljanje.

Pri določanju najustrežnejše oblike medsebojnega povezovanja nove TOZD smo izhajali iz naslednjih osnovnih izhodišč iz sicer:

1. bazno izhodišče je jugoslovansko socialistično samoupravljanje, ki je doseglo novo kvaliteto z uveljavljanjem nove ustave ter zakona o združenem delu;

2. pomembno drugo izhodišče za določanje organizacije povezovanja so zahteve, da se naše gospodarstvo in s tem seveda tudi gradbeništvo, tako prestrukturira in dolgoročno organizira, da se bo sposobno učinkovito organizirati na zahtevnih tujih tržiščih;

3. osnovne dejavnosti novih TOZD, ki so organizirane v okviru obratov, se morajo v okviru dogovorov, sporazumov in planov enakopravno razvijati. Poleg tega pa se, gledano srednjeročno in dolgoročno, razvijajo na ravni DO samo v tej TOZD.

V primeru, da se Novomontaža vključi v Pionirjev poslovni sistem na način, ki je prikazan v tem gradivu, bo svoje kapacitete usklajevala v okviru TOZD Tehnična komerciala in inženiring, ki je zadolžena, da so kapacitete zasedene. V skladu s prednostmi in koristmi, ki jih nudi odprt poslovni sistem, bo Novomontaža še naprej sodelovala s svojimi najuspešnejšimi poslovnimi partnerji, preostali del, in to čedalje večji del svojih kapacitet, pa bo vezala na Pionirjeve potrebe in sicer po principu, da ima Novomontaža prednost pri enakih pogojih.

V sistemu socialističnega samoupravljanja namreč ne smemo razvijati absolutno privilegirano poslovnih partnerjev, temveč težiti k temu, da celotna družbena produktivnost čim bolj poraste.

Zaradi čim boljšega razvijanja odnosov med TOZD Tehnična komerciala in inženiring ter Novomontaža se oddelek za kooperacijo v TOZD Tehnična komerciala in inženiring okrepi s strokovnjaki strojne in elektro stroke; samo kalkulacije strojnih in elektro storitev pa ostanejo v obratu strojnih in v obratu elektroinstalacij.

V nadaljnjem medsebojnem sodelovanju med novo TOZD MKO, TOZD TKI in TOZD gradbene operative je treba omeniti predvsem člena 23 in 33 Samoupravnega sporazuma

o združitvi TOZD v Splošno gradbeno podjetje PIONIR Novo mesto.

Člen 23

V skladu z izvršenim načelom solidarnosti so vse TOZD sporazumne, da bodo pri poslovanju navzven zagotovile enotno politiko in skupne interese delovne organizacije.

TOZD so pri dobavah in storitvah dolžne upoštevati prednostne interese delovne organizacije oziroma drugih TOZD v delovni organizaciji in njihove potrebe in zmogljivosti.

TOZD se obvezujejo, da bodo s svojimi prostimi proizvodnimi strojnimi in kadrovskega zmogljivostmi zadovoljile pod enakimi pogoji preventivno druge TOZD v okviru delovne organizacije. Le svoje proste zmogljivosti, ki jih ne bodo mogle angažirati v okviru delovne organizacije, bodo dale na razpolago tretjim osebam.

TOZD se obvezujejo, da bodo preventivno angažirale proizvodne kapacitete drugih TOZD v delovni organizaciji.

Člen 33

Kadar ena TOZD prodaja svoje proizvode oz. storitve drugi TOZD v okviru delovne organizacije, TOZD praviloma sporazumno določajo cene proizvodov in storitev. O tem sklepajo TOZD med seboj posebne sporazume in pogodbe.

Za tiste proizvode, ki jih druga TOZD uporablja v nadaljnji proizvodnji oz. za tiste storitve, ki jih druge TOZD obračunajo v končnem obračunu z naročnikom, so TOZD sporazumne, da jih bodo zaračunavale drugim TOZD v delovni organizaciji po cenikih, ki jih bo določil gospodarski odbor delovne organizacije.

Gospodarski odbor mora pri določanju cen upoštevati trajnejše odnose v gibanju cen, druge pogoje na trgu in sprejete planske elemente.

Delavci v okviru temeljnih organizacij SGP Pionir združujejo del svojih sredstev z namenom uresničevanja skupnih ciljev, zaradi utrjevanja gospodarskega položaja in skladnega razvoja TOZD, zlasti pa še zaradi skupnega nastopanja proti tretjim osebam in zaradi ekonomičnejšega poslovanja z družbenimi sredstvi.

Temeljne organizacije združujejo zlasti naslednja sredstva:

- a. sredstva poslovnega sklada, namenjena za investicije,
- b. sredstva namenjena za obratne namene,
- c. sredstva za razvoj,

(Nadaljevanje na 6. str.)

(Nadaljevanje na 5. str.)

d. del sredstev skupne porabe in

e. sredstva rezerv.

Sredstva se ne združujejo in uporabljajo avtomatično, temveč na podlagi posebnih sporazumov in pogodb, ki določajo namen, višino sredstev, obrestno mero in druge pogoje. S tem je zagotovljeno, da se TOZD ne odtujijo nobena njena sredstva.

Podrobneje so pogoji in način združevanja določeni v samoupravnem sporazumu o urejanju medsebojnih razmerij pri pridobivanju skupnega dohodka na osnovi združevanja sredstev.

Naj še omenimo, da se bo zaradi tesnejšega povezovanja in skupne solidarnosti v okviru SGP Pionir povečala socialna varnost vseh zaposlenih. Z reorganizacijo poslovanja ne bo nihče ostal brez dela. Glede na razvojno usmerjenost bodo potrebni še novi, sposobni kadri.

VIII. MOTIVACIJSKA STRUKTURA

Naš delavsko samoupravni sistem je sam po sebi dinamičen proces, kateremu je tuje vse tisto, kar je povezano z brez-ciljnostjo, brezbriznostjo ali samozadovoljstvom. Z ozirom na to ugotovitev lahko rečemo, da je ta sistem glede na motiviranje zelo intenziven proces.

Motiviranje je, glede na samo definicijo, vzbujanje hotenj proces, ki vodi k samoiniciativnosti in aktivnosti na sploh. To pa ima za posledico nastajanje raznovrstnih idej, ter s tem povezano ustvarjalno mišljenje. Tega pa se ne smemo bati, saj le s pomočjo borbe idej pridemo do najboljših rešitev.

Tu, na psihološkem področju našega samoupravljalca, v motivacijski strukturi in motivacijskem instrumentariju so skrite še precejšnje rezerve in veliko neaktivirane energije. Nova ustava, ter z njo povezani zakoni nudijo objektivne pogoje, da se ta energija spremeni iz potencialne v kinetično.

Res je, da že do sedaj področje porajanja novih idej, tako v Novomontaži kakor tudi pri Pionirju, ni bilo na stranskem tiru, saj se aktivnost ter angažiranost zaposlenih najbolj odraža v hitri gospodarski rasti obeh organizacij združenega dela, toda s formiranjem čvrstejšega povezovanja moramo spodbuditi še večjo agilnost vseh zaposlenih pri iskanju bolj-ših rešitev v proizvodnem procesu ter pri bogatitvi medsebojnih socialističnih odnosov.

Ne smemo pozabiti tudi, da se morajo v novi samoupravni družbi, ki jo oblikujemo, v čim

večji meri razvijati tako imenovani integracijski odnosi vseh zaposlenih. To z drugimi besedami pomeni, da se posamični cilji zaposlenih integrirajo z višjimi organizacijskimi cilji TOZD, delovne organizacije in celotne družbe. Nobeno kolo se ne sme vrtneti v prazno, nasprotno, vsa kolesa morajo biti med seboj povezana ter služiti posamičnim in širšim družbenim potrebam.

Osnovni motivator, in s tem tudi generator za akcijo, mora biti tudi v naši družbi dohodek. Ta združevalni pojem, ter njena izpeljanka skupni dohodek, mora biti osnova za določanje vseh ostalih odnosov v naši organizaciji.

Konkretno je normativno motivacijska struktura obdelana predvsem v naslednjih samoupravnih aktih:

a. samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka in skupnega dohodka;

b. samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke in

c. samoupravni sporazum o osnovah procesa planiranja v TOZD in DO.

IX. KOMUNIKACIJSKA STRUKTURA TER SISTEM INFORMIRANJA

Da bi v novi samoupravni organizaciji združenega dela omogočili boljšo koordinacijo, moramo vzpostaviti ustrezno komunikacijsko omrežje. Brez organizacije ustreznega komunikacijskega razmerja tudi ni mogoče uspešno izvesti skupno določenih nalog. Glede na krepitev socialističnega samoupravnega sistema je samo po sebi umevno, da bomo krepili tako komunikacijsko strukturo, ki bo temeljila na dvosmernih in ne enosmernih komunikacijah. Prevladujoče bo torej tako imenovano prstanasto omrežje, kjer so vsi udeleženi pri procesu odločanja, kjer so vsi delavci v določeni meri odgovorni za uspeh, in zato pri delu tudi bolj angažirani in aktivni.

Komunikacijsko omrežje bo, glede na povezovanje med SGP Pionir TOZD SPO in TOZD MKO ter Novomontažo, zlasti intenzivno na relaciji TOZD MKO, DSSS, TOZD Tehnična komerciala in inženiring, TOZD Projektivni biro ter TOZD gradbene operative. Izmenjava izkušenj in strokovne odločitve za vse TOZD in DSSS se sprejemajo na sestankih strokovnega kolegija glavnega direktorja

SGP Pionir, ki predstavlja kontinuirano komunikacijo. Občasno se komunikacije vzpostavljajo tudi v obliki različnih komisij, ki so določene v skladu s samoupravno zakonodajo.

Najpomembnejša samoupravna komunikacijska struktura na ravni delovne organizacije je vzpostavljena z zasedanji najvišjih samoupravnih teles:

1. delavskega sveta delovne organizacije,

2. gospodarskega odbora delovne organizacije,

3. odbora za socialno kadrovske zadeve delovne organizacije in

4. samoupravne delavske kontrole delovne organizacije.

Na ravni delovne organizacije obstaja tudi komunikacijska struktura tudi družbenopolitičnih organizacij: komunistov, sindikat, ter zveza socialistične mladine Slovenije.

Sistem splošnega informiranja bo tudi v bodoče potekal tako, da bo vsak zaposlen v okviru SGP Pionir načeloma vsak mesec preko glasila delovne organizacije Pionir obveščen o najpomembnejših dogajanjih v delovni organizaciji. Še posebej pa se o posameznih poslovnih in samoupravnih zadevah razpravlja v okviru samoupravnih sindikalnih skupin, ki so formirane v neposredni proizvodnji.

Tako naj bi imeli samoupravne sindikalne skupine široko razpredene po posameznih obratih v okviru nove TOZD; v okviru nove TOZD pa naj bi glede na racionalne možnosti organizirali po obratih tudi ostale družbenopolitične organizacije.

X. PROGRAMA AKTIVNOSTI POVEZOVANJA

Navedeno gradivo so najprej obravnavali strokovni organi delavnikov, ki se povezujejo, nato pa bi sprožili samoupravni postopek, ki je predpisan z zakonom.

Načeloma naj bi vse osnovne aktivnosti v zvezi s povezovanjem končali do konca leta in bi tako z novo organizacijo začeli s 1. 1. 1982. V letu 1982 bi skupno in po samoupravni poti določili vse potankosti medsebojnih povezav, ki bi temeljile na osnovah in načelih, določenih v tem elaboratu. Leto 1982 bi bilo tako „prehodno leto“, v katerem bi poskušali izpeljati čim manj boleč prehod na novo, skupno dogovorjeno in učinkovito organizacijo.

XI. POVZETEK

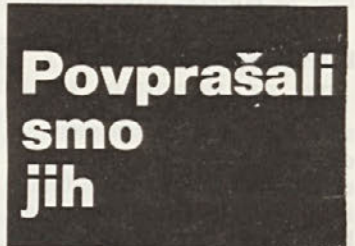
To gradivo naj bo informacija delavcem Novomontaže in SGP Pionir o prednostih in nujnostih nadaljnjega povezovanja.

Neizpodbitno je namreč dejstvo, da kdor se zapira v svoje okvire, kdor ne išče povezav in združevanj v večje in močnejše gospodarske subjekte, nujno zaostaja, kar pa v dolgoročnem, pa tudi srednjeročnem razdobju, pomeni propadanje.

Naloga socialističnega samoupravnega gospodarstva je, da s povezovanjem in združevanjem dela in sredstev išče take poti nadaljnjega razvoja, da bodo v čim večji meri zadovoljene osebne potrebe delavca in širše družbene potrebe.

Zato tudi menimo, da to gradivo predstavlja solidno osnovo za nadaljnje sodelovanje in povezovanje med SGP Pionir Novo mesto, TOZD SPO – TOZD MKO, ter Novomontažo Novo mesto.

(Iz elaborata pripravil Ekonomski biro)

... z namenom, da ugotovimo, kako poteka politična in samoupravna aktivnost med delavci v temeljnih organizacijah, v katerih naj bi z referendumom odločali o pripojitvi, združitvi in ustanovitvi nove Pionirjeve TOZD MEHANIZACIJE, KOVINSKI IZDELKI IN INSTALACIJE.

Najprej sem se oglasila v DO Novomontaže. V razgovoru so sodelovali direktor DO in predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Pogovor je stekel sproščeno.

Kakšen je motiv, da ste pri vas ponovno in resno začeli razmišljati o možnosti samoupravnega povezovanja oziroma združitve s SGP Pionir?

„Ob tem vprašanju želimo poudariti, da so nas izkušnje neuspelega referenduma v preteklem letu ter družbeno-ekonomske razmere na trgu močno obogatile. Delavci Novomontaže smo doumeli družbeni in gospodarski trenutek, ki je v tem, da terja od delavcev na področju naše dejavnosti čvrsto povezavo z delavci drugih sorodnih dejavnosti. Če hočemo z dobro organizacijo, kvaliteto in zmerno ceno biti konkurenčni na tržišču. Naša razmišljanja so nas pripeljala do tega, da smo se

Slavko Kastelic, direktor DO Novomontaža.

ponovno obrnili na delavce SGP Pionir, za katerega menimo, da je kot velik in organiziran poslovni sistem najustrežnejši. Med motivi, ki so nas pripeljali do tega razmišljanja, bi omenili le naslednje:

— Zagotavljanje dela, ustrezna organizacija, strokovni kader, možnost hitrejšje uveljavitve dohodkovnih odnosov, nagrajevanje po delu in rezultatih dela, družbeni standard, socialna varnost in še bi lahko naštevati.

Kakšni pa so cilji take združitve?

„Na prvo mesto lahko postavimo ekonomski in samoupravni razvoj take TOZD in s tem krepitev položaja delavca samoupravljalca v njem. TOZD bo z ustrezno organizacijo in opremljenostjo lahko boljše opravljala svoje delovne naloge, postala vabljivejša za strokovni kader, dajala možnosti za strokovno izpolnjevanje zaposlenih in ne nazadnje, dosegla boljše dohodkovne rezultate in s tem tudi primernejše osebne dohodke.“

Ali so temeljna vprašanja združevanja razjasnjena v ekonomskem elaboratu in jasna vsem delavcem?

„Lahko rečemo, da so. S poglobljeno razpravo med delavci smo razčistili in dali odgovor na vsa vprašanja, tako da ni ostalo nobenih „tabujev“, zato smo šli na odločanje z referendumom v prepričanju, da ni dileme ali bo uspeh ali ne. To naše predvidevanje se je tudi uresničilo. Delavci obeh TOZD se odločili 75 odst. ZA.“

Želimo, da bi se tudi delavci Pionirjevih TOZD pozitivno odločili za to združitev.“

Oglasila sem se tudi v proizvodni hali — strojnih instalacij in povprašala neposredne proizvajalce, kaj menijo o njihovi

združitvi s Pionirjem? . Odgovor je bil kratek in jednat.

„O združitvi smo bili dobro seznanjeni. Naše želje smo izrazili z glasovanjem. Želimo, da bi skupaj dobro delali.“

Oglasila sem se še v naših TOZD Strojno-prometnem obratu in TOZD Mehansko-kovinskem obratu. Na zastavljena vprašanja sta odgovarjala direktorja obeh TOZD.

Gre za združevanje dela in sredstev več TOZD v novo TOZD. Zakaj?

EGIDIJ ŠINKOVEC TOZD MKO:

„Vsaka reorganizacija, pa naj bo to v obliki združevanja ali kakršna koli že, mora zagotavljati boljše pogoje gospodarjenja, s tem pa tudi boljše delovne pogoje združenih delavcev. S tem nikakor ne trdim, da je bila dosedanja organizacija TOZD slaba, človek pa vedno strmi k boljšemu. Z združevanjem hočemo postaviti dejavnosti sedanjih TOZD tja, kamor spadajo. Predvsem želimo z novo organiziranostjo doseči večjo specializacijo in seveda večji dohodek.“

MARJAN ZUPANC TOZD SPO:

„Treba je spoznati probleme ekonomske proizvodne in kadrovske narave vseh štirih TOZD, ki se združujejo in za vsakega izmed TOZD izluščiti objektivna hotenja, ki utemeljujejo združevanja dela in sredstev. Dejstvo je, da bi vsi TOZD tudi v bodoče lahko uspevali eni regionalno, drugi v širšem prostoru. Cilj pa je z združenimi močmi priti na višjo obliko dela, organizacije in rasti, da bi spremljali gradbeno operativno kompleksno na področju dejavnosti, kot so strojno-prometne storitve, ključavničarske, strojne in elektro instalacije. Za sam TOZD SPO je znano, da so na področju vzdrževalnih kapacitet

Inž. Marjan Zupanc, direktor TOZD SPO.

bile izredne integracijske rešitve z TOZD MKO, vendar še ni bilo kakšnih vidnih rezultatov. Ločene vzdrževalne kapacitete od dinamike proizvodnje v TOZD SPO, ki je tudi lokacijsko razpršeno doma in v inozemstvu, je dalo težke udarce v proizvodnji z mehanizacijo v gradbeni operativi. Z delitvijo dela in specializacijo posameznih obratov po dejavnosti bo prišlo do novih in višjih oblik združevanja dela in sredstev.“

Kakšne cilje in koristi želite na ta način doseči za delavce TOZD kot tudi za delovno organizacijo?

EGIDIJ ŠINKOVEC:

„Mislim, da so cilji, ki jih zasledujemo, razmeroma jasni, kar sem že delno omenil. Če pogledamo samo stroške, ki se sedaj pojavljajo zaradi dvojnih skladišč, stroške vzdrževanja sredstev za delo in še bi lahko naštevali, postane združitev TOZD popolnoma logična. Če nadaljujem z zasledovanimi koristmi za delavce TOZD lahko ugotovim, da se bo z združitvijo povečala investicijska zmogljivost združene TOZD in s tem seveda možnost, da bomo v bližnji prihodnosti zagotovili združenim delavcem dostojne delovne pogoje. V kakšnih po-

gojih delajo delavci v obratu Bršljin, pa je vsem znano, saj se od leta 1950 pa do danes niso izboljšali. Prej bi lahko trdili obratno. Kar pa zadeva koristi, ki naj bi jih imela delovna organizacija, pa bolj na kratko — kar je boljše za TOZD je boljše tudi za delovno organizacijo, saj je TOZD le organizacijski del delovne organizacije. Z zmanjšanjem stroškov v TOZD logično zmanjšujemo tudi stroške DO. Zadovoljstvo delavcev v TOZD zmanjšuje število nezadovoljnih v delovni organizaciji.“

Seveda pa samo organizacijska sprememba — združevanje — še ne pomeni ničesar. Treba bo združiti tudi mišljenje in voljo združenih delavcev.“

MARJAN ZUPANC:

„Cilji v širšem in globalnem smislu so navedeni v elaboratu, ki ga je izdelala služba za organizacijo in razvoj. Gre za združevanje dela in sredstev 700 delavcev, za prestrukturiranje gospodarstva, ko naj bi se pospešeno razvijale tiste dejavnosti, ki so za DO deficitarne toda akumulativne, tako da bi že v naslednjih letih porastlo število zaposlenih za 250–300 delavcev. Kadrovsko, komerci-

(Nadaljevanje na 8. str.)

Tone Šaurič, predsednik konference OOS Novomontaža.

Jože Škedelj, klepar pri izdelovanju prezračevalnih kanalov.

(Nadaljevanje s 7. str.)

alno in s specializirano dejavnostjo se morajo posamezne dejavnosti vključevati v izvoz in s tem rešujejo svojo problematiko z oskrbo reproductivnega materiala.

Drugi so še na področju izrabe obstoječih kadrovske kapacitete, zlasti pri izrabi in uveljavitvi idej, ki se porajajo v TOZD Projektivni biro, skupne razvojne raziskovalne dejavnosti itd.

V sedanji praksi je malo primerov, da se delavci odločajo za tako organiziranost. Več delavcev TOZD se je odločilo, da ustanovijo novo TOZD in na ta način zagotovijo solidnejšo ponudbo oziroma izvajanje storitev in uslug na trgu, večjo socialno varnost in večjo produktivnost, boljše ekonomičnost, kar je v današnjem času stabilizacijskih prizadevanj in restriktivnem in selektivnem omejevanju investicij še kako pomembno. Kaj menite o tem?

EGIDIJ ŠINKOVEC:

„Na tole vaše vprašanje bi poizkusil odgovoriti v obratnem redu, kot ste ga zastavili.

Stabilizacijska prizadevanja ali še boljše hotenja več delavcev v TOZD, ki se združujejo, so privedla do te akcije. Mislim, da je združevanje TOZD z razmeroma majhnim celotnim prihodkom nujno, predvsem če želimo uresničiti predvidene investicijske naložbe v obdobju 1981 do 1985. To je s svojimi sklepi tudi dovolj jasno opredelil zbor delavcev naše TOZD 22. 12. 1981. Vsako razočaranje bi lahko imelo daljnosežne posledice. Poudarjam, da samo smotrno in tudi pravočasno investiranje lahko zagotovi boljše ponudbo na našem trgu, s tem pa tudi večjo socialno varnost delavcev, ki se združujejo.

Eden bistvenih pogojev boljše ponudbe in večje produktivnosti bodoče TOZD, pa je

brez dvoma tudi zmanjšanje administrativnih posegov v pogoje gospodarjenja, kajti produktivnost je samo en del ali ena komponenta celotnega spleta pogojev pridobivanja prihodka in dohodka. Mislim, da si ne smemo delati nobenih utvar ali iluzij, da bo združenim TOZD z rožicami posuto. Zavedati se moramo, da bo referendum, ki je v naši TOZD razpisan za 12. 1. 1982 samo zelena luč za začetek resničnega in trdnega dela pri usklajevanju posameznih organizacijskih oblik, ki bodo morale biti predvsem odvisne od posameznih tehnologij. Teh pa bo v bodoči TOZD najmanj šest do deset.

MARJAN ZUPANC:

„Gre za prekonstituiranje gospodarstva. Opraviti moramo čimveč opravil in dejavnosti v okviru delovne organizacije z lastnimi kapacitetami, obstoječim kadrom in obstoječimi strojnimi kapacitetami, s tem pa bomo realizirali predvidene investicijske naložbe, ki so načrtane v temeljnih plana za leto 1981 – 1985.”

Ali so delavci resnično spoznali, da je v današnjih, ne lahkih družbeno-ekonomskih razmerah to prava pot za boljše

Peter Grubar, delavec v ERO programu.

Martina Zupanc, sekretarka ZK v Novomontazi.

gospodarjenje, večji dohodek in krepitev njihovega položaja delavca samoupravljalca?

EGIDIJ ŠINKOVEC:

„Vsekakor delavec lažje uveljavlja svoje in pa samoupravne težnje v manjših organizacijskih asociacijah. Pri tem pa razpolaga tudi z manjšim kapitalom ali sredstvi. Tako bi tukaj določili neki optimum. O problematiki združevanja smo, vsaj prepričan sem, dovolj razpravljali na vseh nivojih v TOZD, ter tehtali argumente za in proti. Povsod pa smo na koncu prisli do zaključka, da bomo samo združeni lahko dosegli to, za kar se zavzemamo. Dejstvo je, da ekonomika ni vedno naklonjena drobljenju interesov manjših skupin.”

MARJAN ZUPANC:

„Vprašanje odnosa delavcev TOZD SPO do integracijskih procesov v danih družbeno-ekonomskih pogojih in razmerah je predvsem vprašanje informiranosti vseh delavcev v TOZD SPO. TOZD SPO je pri tem specifičen. Delavci se nahajajo po vsej Jugoslaviji, pa tudi v inozemstvu. Razumljivo je, da kljub prizadevanju niso vsi seznanjeni z vsem kar se dogaja v

centrih. Osnovni in stalni problem v TOZD SPO, je kako bi bili vsi delavci enako in pravočasno informirani.

Ker bodo morali o integraciji z odločitvijo na referendumu sodelovati v večini, je odgovornost poslovnih, samoupravnih in družbeno političnih organov, da kolektiv čim bolj informiramo. Naj poudarim, da je izvedba akcije izrazit tehnični problem, saj moramo k odločitvi v zelo neugodnem trenutku (sezona dopustov, zimске prekinitve, delo v inozemstvu) pritegniti večino.”

Kakšne so bile razprave v pripravah na referendum?

EGIDIJ ŠINKOVEC:

„Kot sem že omenil, so bile v naši TOZD razprave sicer razmeroma kratke, zato pa toliko bolj intenzivne. Potekale so na vseh nivojih in linijah. S tem mislim družbenopolitične linije kot so: sindikat, ZK in ZSM in pa seveda po takozvani upravni in samoupravni liniji kot so proizvodni sestanki, razgovori z organizatorji proizvodnje, komisije delavskega sveta, delavski svet in na koncu zbor delavcev, ki je s svojim sklepom podprl akcijo.”

MARJAN ZUPANC:

„Razprave niti še niso vključene po vseh TOZD, ki so vključeni v integracijski proces. V TOZD SPO so bili zbori delavcev šele po 24. decembru. Pred tem so bile razprave na nivoju poslovnih samoupravnih ter družbenopolitičnih strukturah. V TOZD SPO so zbori časovno raztegnjeni po regionalnem principu. Zato so določeni za posamezne regionalne zборе aktivisti, ki so sodelovali v predhodnih razpravah in so seznanjeni s problematiko.

Dosedanje razprave na nivoju TOZD kažejo, da je treba združevati cilje in principe srednje-

ročnega razvojnega programa 81-85. Čuti pa se pomanjkanje usklajevalnih razprav o skupnih ciljnih vseh TOZD, ki pa so navedeni bolj deklarativno v elaboratu. Še vedno so prisotne in obravnavane „želje“, ki pa niso pokrite niti dinančno niti kadrovske. S tem bodo imela vodstva in samoupravne strukture novega TOZD še veliko dela in odprtih problemov. Obstojata tudi bojazen, kar je razvidno iz razprav, da bodo morale s polno odgovornostjo pristopiti k delu vse službe DSSS, ki bodo morale vzporedno pripraviti vse samoupravne, normativne in ostale akte za funkcioniranje in poslovanje novega TOZD.”

Ali so vsa temeljna vprašanja razčiščena pred referendumom?

EGIDIJ ŠINKOVEC:

„Omenil sem že, da bo referendum samo zelena luč za smer združevanja. Tukaj ni temeljnih in drugorazrednih vprašanj. Vsaka akcija na tehnološkem ali organizacijskem področju bo morala v temelju vsebovati končni cilj. Mislim pa, da bo reševanje sedanjih, že znanih problemov, in tistih, ki se bodo pojavljali v času konstituiranja, zelo naporno in tudi — ne bi rad uporabil izraz — dolgotrajno, kajti delavci se hitro sporazumejo, ne glede na razne proceduralne in pravne strani. Delavce zanima njihova socialna varnost in možnost lastnega uveljavljanja v vsaki sredini, kjer živijo in delajo. Predvsem bodo morali rezultati gospodarjenja opravičiti zaupanje delavcev in jih prepričati, da smo na pravi poti. Mogoče se bodo, če bo ta naša združitev uspela in prinesla pozitivne rezultate, tudi delavci drugih TOZD odločili za podobno pot.”

MARJAN ZUPANC:

„Že prej sem omenil, da bo ostalo veliko odprtih problemov, za novo vodstvo in samoupravne organe nove TOZD, kar da vedeti, da ni vse do „temelja“ razčiščeno. To je sicer značilno za našo družbo, ki je izredno dinamična in se mora prilagajati razmeram. Načeloma je opredeljena globalna strategija in dejavnost TOZD, ki je zelo „razcvetena“. Položaj in mesto nove TOZD v DO sta tudi opredeljena vendar morajo o tem še kaj reči ostale TOZD.

Ker gre za integracijo štirih TOZD bo potrebno rešiti še kompletni organizacijski sektor (mikro organizirani), kadrovske

in premoženjsko vprašanje in registracijo TOZD. Vsa ta vprašanja se bodo rešila v letu 1982, vendar bi se morala čimprej oblikovati delovna skupina, ki bi pričela z reševanjem odprtih temeljnih vprašanj.”

In kaj naj rečemo za zaključek?

Želimo, da tudi delavci naših temeljnih organizacij, tako kot so v Novomontaži se pozitivno odločijo za združitev v novo skupno TOZD MEHANIZACIJA, KOVINSKI IZDELKI IN INSTALACIJE.

KATJUŠA BORSAN

Integracijski procesi v naši DO

Integracijski procesi v slovenskem gradbeništvu so vse bolj prisotni, posebno še zadnji dve leti, ko se je predvsem v regijski okvirih začela gradbena operativna boljše organizirati. Tako lahko zasledimo združevanja in priključevanja gradbenih in ostalih OZD vezanih na gradbeništvo, v celjski regiji okoli Ingrada, v Mariboru, kjer sta nosilca gradbeništva Konstruktor in Stavbar, v Ljubljani, na Primorskem itd.

Tudi v novomeški občini so družbenopolitične organizacije spoznale, da je gradbeništvo na Dolenjskem precej razdrobljeno, zaprti v občinske meje in zaradi tega dokaj neučinkovito. To smo spoznali tudi v naši DO in sprejeli pobudo, da bi kot največja gradbena delovna organizacija na Dolenjskem postali nosilec integracijskih procesov. Drugo spoznanje, ki nas je vodilo k temu, pa je predvsem to, da tako velika DO, kot je naša, ki ima prek 50 % svoje

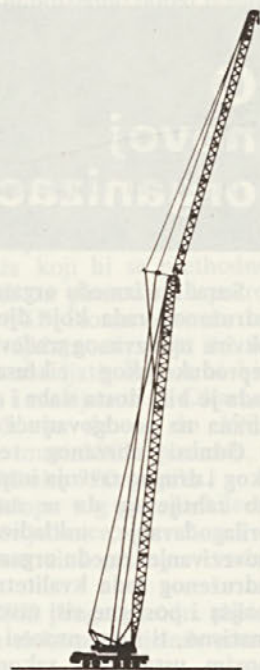
proizvodnje v drugih republikah in prek 15 % v tujini, lahko uspešno in konkurenčno nastopa v teh težkih gospodarskih razmerah le dobro organizirana in povezana tako v horizontalnem kot vertikalnem smislu. Sposobni moramo biti čim več del opraviti z lastnimi močmi, oz. drugače povedano, zgraditi objekte od urbanistične zasnove pa do finalnih del z vso infrastrukturo in zunanjo ureditvijo in tako preprečiti odliv prihodka ter doseči tak dohodek, ki bo zagotovil med drugim tudi večjo socialno varnost naših delavcev.

Tako smo začeli že zelo zgodaj navezovati stike in krepiti medsebojno sodelovanje z različnimi DO v Sloveniji in tudi v drugih republikah. Eden izmed prvih rezultatov je bila ustanovitev našega tozda Investgradnja v Sarajevu.

V letu 1980 smo akcijo povezovanja začeli še intenzivnejše in takrat so bili narejeni ekonomski elaborati za priključitev treh DO k Pionirju: TGP Metlika, Keramika Novo mesto in DO Novomontaža Novo mesto, ki naj bi se kot trije novi tozdi priključili k naši DO. S 1. januarjem 1981 se je izvedla tudi fizična priključitev tozda gradben operative Metlika in tozda Keramika, ki sta se do sedaj že dobro vključila v Pionirjev sistem, medtem ko se delavci v Novomontaži na referendumu niso odločili za priključitev.

V letošnjem letu akcija teče dalje in razgovori o priključitvi se vodijo še z nekaterimi DO, med med njimi omenil opekarino Zalag in gradbeno delovno organizacijo iz Opuzena.

Medtem pa so delavci v DO Novomontaža spoznali, da so pred letom dni naredili napako, saj niso dobro proučili prednosti, ki jih daje tak način povezovanja, zato so letos dali pobudo, da bi postopek priključitve ponovili. Po uskladitvi obojestranskih predlogov je na-

stal ekonomski elaborat na osnovi katerega naj bi se dva Pionirjeva tozda (SPO in MKO) in oba tozda v Novomontaži (Strojne instalacije in Elektroinstalacije) združili v nov tozda MEHANIZACIJA, KOVINSKI IZDELKI IN INSTALACIJE (TOZD MKI), ki bo s svojo dejavnostjo in kapacitetami lahko zadovoljil potrebam naše DO po tovrstnih storitvah na domačih gradbiščih in v tujini.

Proces združevanja je trenutno v postopku, razen v DO Novomontaža, kjer so se delavci na referendumu že odločili za navedeni predlog. Tudi v obeh naših tozdih, tako v SPO kot v MKO, je bil predlog že obravnavan na vseh nivojih od družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organih in vodstvenih strukturah do neposrednega informiranja vseh delavcev. Bilo je tudi več skupnih sestankov in usklajevanj stališč, tako da je pripravljen elaborat združevanja resnično v skladu z dosedanjim razvojem ter plani in razvojnimi cilji vseh tozdov kot tudi novega tozda in s tem tudi naše DO.

Mislim, da je sedaj naloga vseh nas, predvsem pa družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodstvenih struktur ter vseh komunistov, ki nosimo polno odgovornost, da se postopek združevanja čim prej zaključijo in da se čim prej uvedejo vsi postopki v zvezi z novo organizacijo (samoupravni akti, makro in mikro organiziranost, samoupravna in družbenopolitična organiziranost, registracija itd.), tako da bo obdobje vpeljavanja čim krajše in da bomo čim prej dosegli tiste učinke, ki so združitev pogojevali.

Predsednik konference
OOZS SGP Pionir
KAPETAN MILAN

Milan Kapetan, predsednik konference OOS Pionir

O noj organizaciji

Suradnja između organizacija udruženog rada koje djeluju u okviru takozvanog građevinskog reproduktivnog ciklusa, do sada je bila dosta slaba i organizirana na neodgovarajući način.

Odnosi ubrzanog tehnološkog i drugog razvoja imperativno zahtijevaju da se suradnja, prilagodavanje, usklađivanje i povezivanje između organizacija udruženog rada kvalitetno poboljša i postigne viši nivo. Normativno, ti su se procesi uredili novim ustavom i zakonom o udruženom radu. Sadašnja teška opća privredna situacija u Jugoslaviji zahtijeva da se i u praksi ostvaruju gibanja i određene tih akata.

U privredi prolazi onaj tko je efikasan, tko ima fiksnu organizaciju i moderan poslovni proces. To je moguće postići samo ako su privredni subjekti otvoreni i prilagodljivi za sva suvremena događanja.

II. POVEZIVANJE KAO NEOPHODNOST DALJNJEG PRIVREDNOG RAZVOJA

Svjedoci smo velikih gibanja povezivanja koje možemo pratiti kako na međunarodnom području, tako i na našem domaćem terenu. Obzirom na to da se o povezivanju mnogo govori i piše, dobro je da se na početku odredi i sam pojam povezivanja.

Povezivanje znači proces formiranja novih asocijacija, proces ostvarivanja nove jedinice i više pojedinačnih djelova koji su povezani u racionalni sistem.

A. Karakteristike povezivanja

Ni jedna nacionalna ekonomija, kao i ni jedna privredna cjelina ne može očekivati perspektivan trend porasta bez procesa povezivanja. Kategorija ekonomije, odnosno privredne povezanosti dakle, predstavlja zakonitost i veliki tok povezivanja proizvodnih snaga, kako u makro, tako i u mikroekonomiji.

Procesi koje prouzrokuje ta kategorija odražavaju se u takvim kvalitetnim i kvantitetnim oblicima i dimenzijama da možemo govoriti o revolucionarnim događanjima. Dolazi do nove raspodjele rada i uvjeta u

privredivanju koji zahtijevaju nove oblike i načine poslovanja, koji su različiti od klasičnih. Povezivanje je kompleksan privredni proces. Možemo da ga obradujemo iz slijedećih zornih kutova:

- ekonomski
- društveni
- pravni
- tehničko-razvojni
- tehnološki
- financijski
- komercijalni
- organizatorski
- kadrovski

Svi ovi vidovi na drugoj strani uvjetuju i utječu na povezivanje.

B. Ciljevi povezivanja u privredi

Konačni i opći ciljevi svih povezivanja moraju biti u postizanju što racionalnijih i optimalnijih rezultata i to sa postojećim sredstvima i kadrovima. Taj opći cilj moguće je raščlaniti na niz manjih, analitičkih ciljeva koji su:

- povećanje produktivnosti rada
- poboljšanje kvalitete proizvodnje
- povećanje ekonomičnosti
- povećanje rentabilnosti
- povećanje proizvodnje
- bolja iskorištavanja izvora
- poboljšanje organizacije poslovanja

U praksi više puta dolazi do nepravilnog razumijevanja biti i ciljeva povezivanja, što ima za posljedicu da su rezultati neodgovarajući i nesigurni. Umjesto da bi privredno povezivanje bilo samo sredstvo za postizanje određenih ciljeva, zbog neznanja i nepravilnog kampanjskog rješavanja konkretnih privrednih pojava izrodi se i postane samo sebi cilj.

Povezivanje kao dinamičan i po obliku jako bogat proces ne podnosi nepromišljene akcije i preuranjenosti. Najveća opasnost normalnog procesa povezivanja upravo prijeti od statičnog, površnog i mehaničkog postupka.

Da bi proces povezivanja uspješno otpočeo i izvodio se, potrebno je naći zajedničke točke subjekata koji se povezuju. Ako tih zajedničkih točki nema, bolje je već na početku ukinuti proces povezivanja. Ukoliko se pak nadu zajedničke dotične točke, koje treba da povezuju dvije ali više privrednih organizacija, potrebno je naći i oblike suradnje i područje na kome se suraduje.

U teoriji i praksi važi načelo da je proces povezivanja srazmjerno zamršen proces koji zahtijeva, posebno u početnoj fazi, veliku dozu strpljivosti. Zbog izuzetne zamršenosti po-

vezivanja, naime prevelika očekivanja i forsiranost mogu dovesti do negativnih pojava koje mogu onemogućiti cjelokupan proces i postaviti pod znak pitanja inače dobro zamišljena i sa stanovišta ekonomskih zakonitosti opravdana rješenja.

III. OSNOVE PRESPEKTIVNOG RAZVOJA NOVE UDRUŽENE OOUR (SPP, MKP I NOVOMONTAŽE)

Osnove perspektive razvoja u biti su već obuhvaćene u smjernicama i temeljima o srednjoročnom razvoju pojedine OOUR. U njima smo odredili da ćemo osnove smjerove razvoja naša OOUR u narednom srednjoročnom razdoblju uglavnom usmjeriti na:

- daljnju izgradnju socijalističkih društvenoekonomskih odnosa i utvrđivanje radnikovog samoupravnog položaja,
- ubrzanje kapitalno intenzivnih i ograničavanje radno intenzivnih investicija,
- ravnomjeran i stabilan razvoj OOUR i radne organizacije kao cjeline,
- razvoj društvenoga standarda u skladu sa realnim mogućnostima,
- industrijalizaciju i racionalizaciju,
- racionalizaciju potrebne energije,
- ubrzanje razvojno istraživačkog rada,
- povećanje produktivnosti i živog rada,
- razvoj i učvršćivanje dohodovne povezanosti unutar RO I SOUR,
- ubrzano uključivanje na međunarodno tržište,
- poboljšanje efikasnosti poslovanja i stalno povećavanje dohotka.

Ostvarivanje zacrtanih ciljeva namjeravamo postići i organiziranošću nove OOUR koja bi uključivala djelatnost sadašnje OOUR SPP, OOUR MKP i RO Novomontaža. Razvoj novoformirane OOUR trebao bi se bazirati na temelju dosadašnjeg razvoja svih udruženih OOUR, a uz to uzimati u obzir i elemente ubrzanog daljnjeg razvoja, koji će slijediti zbog međusobnog povezivanja. Na taj bi se način sve djelatnosti, koje bi obuhvatala OOUR trebali razvijati do stepena, na osnovu kojeg bi mogli očekivati bolje odn. kvalitetnije ekonomske organizacijske i ostale poslovne efekte. OOUR bi u okviru svoje djelatnosti zadovoljevala potrebe SGP Pionir za strojno prometnim uslugama, uslugama opremom i kovinskim oplatama, niskom gradnjama, servisno remontnim uslugama i instalacijskim i bravarskim uslugama.

Obzirom na svoju organiziranost i obim, te kadrovsku i stručnu osposobljenost bila bi sposobna da izvodi sve vrste radova na domaćem i inozemnom tržištu. Zbog raznolikosti djelatnosti OOUR bi bila organizirana u okviru šest pogona i to:

- mehanizacija
- niske gradnje
- metalni proizvodi
- autoservisi
- strojne instalacije
- elektro instalacije

1. Pogon mahanizacija

Ovaj bi pogon uključio slijedeće obračunske jedinice:

- teška građevinska mehanizacija,
- srednja građevinska mehanizacija, skele, oplata,
- autopark,
- održavanje

a. Jedinica teška građevinska mehanizacija i autopark

Osnovna svrha te dvije jedinice bilo bi osiguravanje i izvršavanje kvalitetnih usluga upotrebom građevinske mehanizacije, vozila i opreme za potrebe građevinskih OOUR, pogona za niske gradnje, ostalih OOUR u okviru RO i u slučaju viška kapaciteta i za vanjske narudžbe. Bili bi locirani na prostoru sadašnje OOUR SPP u Bršljanu (već postojeći prostori: garaže, skladište, deponija), a u kasnijoj fazi se predviđa seljenje autoparka u Češću vas, jer postojeći prostor će još samo zadovoljavati potrebe građevinske mehanizacije i opreme, te održavanja.

Jedinice bi zapošljavale 250 - 260 radnika, a u svom sastavu bi imale:

- sredstva i kadar za izvođenje svih vrsta zemljanih radova (bageri, buldožeri, rovokopači, valjci, kompresori i td.),
- sredstva i kadar za obavljanje svih vrsta prijevoznih usluga (kiper vozila, špediterska vozila, specijalna vozila),
- sredstva i kadar za izvođenje usluga dizalicama i ostalim napravama.

Te su jedinice izuzetno važne za građevinske OOUR i jedinicu za niske gradnje, jer bez odgovarajuće opremljenosti mehanizacijom nije moguće konkurentno izvoditi radove u građevinskoj operativi, zato je potrebno posebnu pažnju posvetiti opremljenosti, skladištenju i održavanju, kao i kadrovskoj postavci.

b. Jedinica metalnih oplata, skela i srednje građevinske mehanizacije

Jedinica bi trebala zapošljavati oko 40 - 50 radnika, a

svoju bi djelatnost razvijala iz već postojeće djelatnosti te vrste u okviru OOUR SPP. Bila bi locirana u prostorijama nove proizvodne hale SPP i na depozitima oko nje.

Djelatnost bi trebala obuhvatiti slijedeća područja:

a. upotreba i zadovoljavanje potreba građevinske operative sa metalnim oplatama i srednjom građevinskom mehanizacijom,

b. skladištenje metalnih oplata i opreme te SGM,

c. održavanje i popravci tehnike oplatama,

d. upravljanje i zadovoljavanje potreba građevinske operative za cjevnim fasadnim skelama i potpornjima, te ostalom opremom

e. skladištenje,

f. održavanje, popravci i rekonstrukcija skela, podpornja i opreme.

c. Jedinica održavanja građevinske mehanizacije, tekućeg održavanja vozila i rekonstrukcije

To je najvažnija jedinica u ovom pogonu i organski je neposredno vezana posebno za jedinicu za građevinsku mehanizaciju, promet i opremu. Jedinica mora biti tako organizirana da može da servisira i preventivno djeluje na terenu, s posebnim u tu svrhu opremljenim sredstvima i u specijalno opremljenim radionicama. Trebala bi zapošljavati 40 – 60 visoko kvalificiranih radnika – specijalista osposobljenih za takav način održavanja i za mehanizaciju te vrste.

Svoju djelatnost jedinica bi razvijala za slijedeća područja održavanja i na lokacijama:

a. sve vrste održavanja građevinske mehanizacije, te tekuće održavanje vozila i opreme na terenu i u novoj hali OOUR SPP. Kasnije bi se ta djelatnost, u skladu sa razvojnim ciljevima i planovima morala preseliti u prostorije sadašnje radionice OOUR MKP u Bršljanu, a bilo bi potrebno predvidjeti prostor za pranje i mazanje;

b. servisiranje i remont betonara za potrebe SGP Pionir, a u kasnijoj fazi predviđa se preuzimanje servisa za Gradisove betonare za cijelo područje Jugoslavije i inozemstva;

c. elektroodržavanja, servisiranje i popravci strojeva, vozila, betonara i ostale opreme.

– održavanje sutomatskih električnih komponenti i instalacija,

– održavanje, premotavanje i podmazivanje elektromotora, – servisi za određene električne strojeve (npr. WACKER, ISKRA itd.).

Djelatnost za sada još nema odgovarajuće prostorije, ali je u

perspektivi potrebno predvidjeti uređenje prostorija u niskoj zgradi OOUR MKP i poslije preseljenja drvnog pogona iz tih prostorija;

d. servisiranje, remont i ispitivanje hidrauličnih i pneumatikih komponenti. Ova je djelatnost praktički još nerazvijena u Jugoslaviji (tu mislimo na komponente za građevinsku mehanizaciju) zato smo je počeli razvijati u okviru te jedinice. Zasada je prostorno ograničena u proizvodnoj hali OOUR SPP, ali će za daljnji razvoj biti potrebno predvidjeti nove prostorije;

e. obavljanje svih vrsta mjesečnih, tromjesečnih, polugodišnjih i ostalih periodičnih pregleda;

f. skladišna služba sa skladištima za uvezene i domaće rezerve radi za potrebe pomenute jedinice. Trebala bi biti locirana u sadašnjim skladišnim prostorijama OOUR SPP, a kasnije će biti potrebno za tu službu naći nove dodatne prostorije;

g. sve vrste montaža – pre-montaža (dizalica, betonara, oplata), rekonstrukcija;

h. operativne grupe za održavanje na dislociranim gradilištima i PRJ.

Iz svega navedenog vidi se, da je djelatnost ove vrste neophodna za nesmetano i efikasno djelovanje građevinske mehanizacije, vozila i ostale opreme, što potvrđuju i dugogodišnja iskustva u radu i razvoju te jedinice. Zato je neophodno da jedinicu za održavanje građevinske mehanizacije, tekućeg održavanja vozila i rekonstrukcije razvijemo na organizacionom, kadrovskom, materialnom i lokacijskom području, kao što je to zacrtano u gore navedenim osnovama.

2. Pogon niske gradnje

Pogon bi trebao zapošljavati oko 30 – 40 radnika, a razvijati će djelatnosti koje su u RO definirane i to na području:

a. svih vrsta niskih gradnji,

b. uređivanje poljoprivrednih površina,

c. reguliranje rijeka i potoka,

d. sve vrste jednostavnih i specijalnih bušotina, dubokih bušotina i miniranje,

e. proizvodnja i prodaja agregata (pjeskokopi, kamenolomi, separacije i td.).

Doduše, pogon po svojoj djelatnosti ne spada u pomenuti OOUR, ali mu moramo obzirom na stratešku odluku da se u RO te djelatnosti razvijaju, omogućiti sve kadrovske i materijalne uvjete za razvoj u okviru OOUR, uprkos tomu što ne isključujemo mogućnosti da bi se mogao razvijati i u okviru neke druge građevinske OOUR.

Pogon je zbog uvjeta rada uglavnom vezan na mobilne, boravišne i radne prostorije i sredstva, a uprkos tomu mora imati dio svojih prostorija za skladištenje i upravne prostorije locirane na području i u objektima sadašnjeg OOUR SPP (uprava, zgrada, dvorište, skladišni prostori). Pogon mora djelovati za potreba svih građevinskih OOUR u TO'.

3. Pogon metalni proizvodi

U početnoj fazi taj bi pogon trebao zapošljavati oko 70 ljudi, a kasnije bi se poslije preseljenja proizvodnih prostorija na novu lokaciju broj zaposlenih povećao na oko 200. U okviru tog pogona bile bi dvije jedinice i to:

– građevinske konstrukcije,

– serijska proizvodnja

Proizvodnja će se u početku odvijati u sadašnjim prostorijama OOUR MKP i u prostorijama servisa teretnih vozila, kojeg iduće godine namjeravaju preseliti u produženu halu Outinord u OOUR SPP. U buduću je za tu djelatnost predviđena lokacija u Češćoj vasi, gdje bi sagradili nove proizvodne prostorije. Tamo gdje je to područje sada najslabije razvijeno bit će potrebno ubuduće tu djelatnost i kadrovski ojačati.

Proizvodnja tog pogona uglavnom će biti namjenjena potrebama građevinske operative u okviru RO, a kasnijim proširenjem na novoj lokaciji bi dio svoje proizvodnje, prije svega serijske proizvodnje metalnih proizvoda plasirala i izvan RO.

4. Autoservisi

U sadašnjim prostorskim mogućnostima na toj je djelatnosti zaposleno 94 radnika, a izgradnjom nove hale za industrijski remont vozila u Ločnoj taj bi se broj zaposlenih povećao na oko 140. Taj bi pogon trebao obavljati djelatnost na području:

a. servis osobnih automobila IMV, Renault i Zastava

b. industrijski remont osobnih i teretnih vozila, autobusa sa odjelima:

– za remont motora,

– za remont sklopova,

– za remont elektro komponenta,

– bojadiserski i soboslikarski odjel

c. servis za prikolice ADRIA,

d. tehnički pregledi osobnih i teretnih vozila.

Navedene djelatnosti jedinica bi trebala obavljati za potrebe RO SGP Pionir kao i za potrebe šire društvene zajednice.

Jedinica bi trebala biti locirana u Ločnoj, gdje su već izgrađeni određeni objekti, a za industrijski remont teretnih vozi-

la bilo bi potrebno pored postojećih objekata izgraditi novi.

5. Pogon strojnih instalacija

Razvoj tog pogona i njegove djelatnosti morao bi se bazirati na dosadašnjem usmjerenju u mogućnostima, te daljnjim razvojnim planovima RO Novomontaža koji bi se prethodno uskladili sa planovima i potrebama SGP Pionir obzirom na razvoj djelatnosti, koju će taj pogon obavljati. Pogon bi bio lociran i razvijao se na Cikavi, a predviđa se da će do 1985 godine imati 180 zaposlenih, a do 1990 oko 370 radnika.

U sklopu tog pogona bile bi slijedeće jedinice:

– centralno grijanje – vodovod,

– ERO program, odn. proizvodnja elektro razdjelnih ormarića

– ventilacijske naprave i limarstvo.

a. Centralno grijanje – vodovod

Da bi se planirano povećanje zbilja moglo realizirati, potrebno je povećati, odn. nanovo izgraditi slijedeće prostore:

a. postojeća priprema proizvodnje povećala se u prostorije postojeće garaže, tako da će ukupna površina iznositi 264,0 m². Pored toga priprema proizvodnje će se proširiti i na natkriveni dio dvorišta na površini oko 700 m²;

b. skladište materijala preselit će se u novoizgrađenu halu, gdje je planirano zajedničko skladište materijala za sve djelatnosti;

c. istovremeno će su upotpuniti sva potrebna oprema i transportna sredstva za radionicu i montažne grupe.

b. Proizvodnja elektro razdjelnih ormarića ili ERO program

Postojeća radionica proširit će se u prostorije sadašnje ventilacijske djelatnosti, gdje se također predviđa lakirnica i priručna prostorija za alat, koja će biti u postojećem skladištu plina. Ukupna površina iznosi 400 m². Nadalje, predviđeno je povećanje u vodnih prostorija i prostora za skladištenje gotovih proizvoda u predviđenom dijelu dvorišta koji treba biti natkriven, predviđena natkrivena po-

(Nadaljevanje na 12. str.)

(Nadaljevanje z 11. str.)

vršina za tu svrhu iznosi 700 m². Skladište materijala za tu djelatnost ostaje u postojećim prostorijama koje će se tehnološki modernizirati. Istovremeno se upotpuni oprema za proizvodnju.

c. Ventilacijske naprave i limarstvo

U okviru novog tehnološkog uređenja postojećih radnih prostorija i postavljanja novih prostorija predviđeno je da se postojeća radionica namijeni za serijsku proizvodnju limanih okućja u ERO djelatnosti.

Nov proizvodni prostor će se izgraditi za prozračivanje i limarstvo u skladu sa tehnološkom gradnjom radionica na novoj lokaciji. Veličina predviđenog prostora iznosi 400 m², u nov prostor će se premjestiti postojeća proizvodna oprema, a istovremeno se nabavi i dodatna potrebna oprema po tehnološkoj shemi proizvodnje. Skladište za novu radionicu ostat će ovo postojeće, ali će se u tehnološkom smislu modernizirati i prilagoditi novoj organizaciji proizvodnje.

6. Pogon elektro instalacija

Pogon bi u svom sastavu imao dvije jedinice i to:

- jedinicu za slabu struju,
- jedinicu za jaku struju.

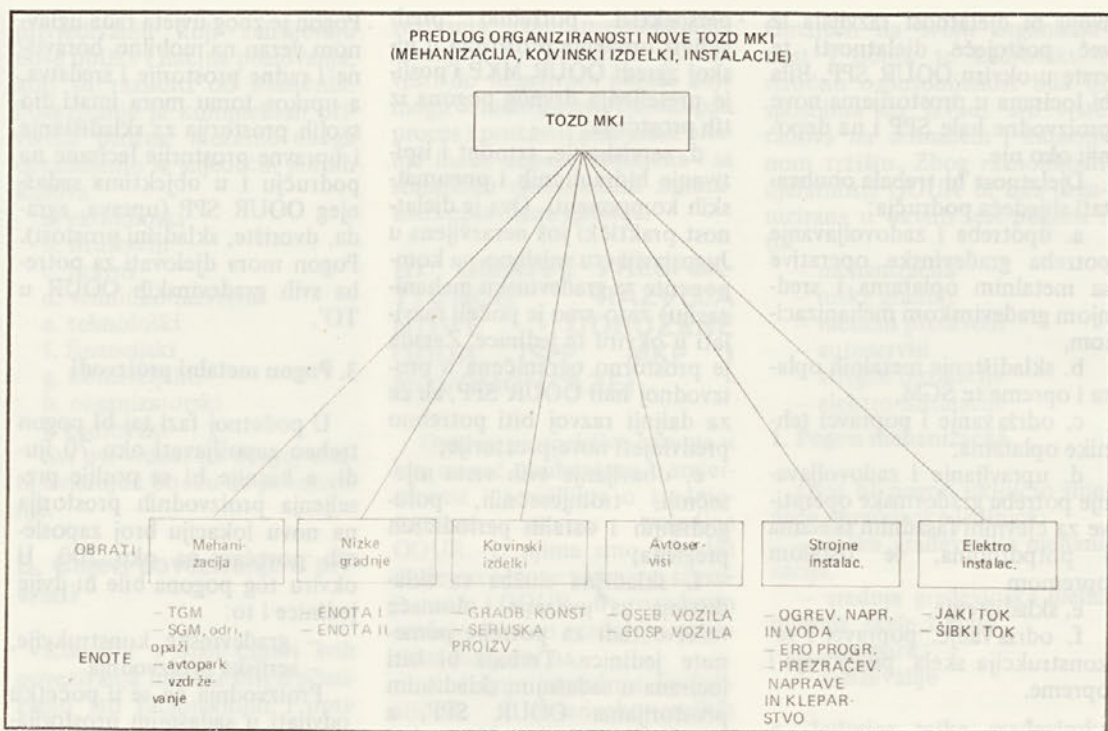
Elektroinstalacijska djelatnost – jaka struja trenutno je dislocirana u starom objektu koji tehnološki ne odgovara zahtjevima djelatnosti, a niti nema mogućnosti daljeg širenja zato se planira premještanje cjelokupne djelatnosti na novu zajedničku skladišnih prostorija radionice, te priprema proizvodnje za montažne grupe za jaku struju, radionica za pripremu proizvoda za slabu struju i SZN.

Predviđa se i manja priručna bravarska radionica za montažne grupe.

Ukupna površina radionice poprilično će iznositi 1.100 m² uključujući i kat.

Za nove prostorije i montažne grupe predvide se i sva potrebna osnovna sredstva. U postojećim prostorijama elektr. odjelatnosti ostaje samo RTV servis sa priručnim skladištem, a ostale se prostorije mogu prodati i početan su kapital za izgradnju. U ovom srednjoročnom razdoblju potrebno je osigurati i rezervat za daljnje širenje pogona na postojećem sajmištu i travniku, tj. na cijelom kompleksu između postojećih cesta. Novi rezervat iznosi oko 16.000 m² površine.

U taj prostor nije moguće postaviti još neku drugu radnu

organizaciju. Za taj se kompleks kasnije izradi nacrt za zidanje za dobijanje rezervata. Razvoj te djelatnosti predviđa i povećanje broja zaposlenih i tako bi do 1985 godine imali 120 zaposlenih radnika.

KADROVSKO ZAUZEĆE NOVOG OOUR

Udruživanje četiri OOUR u jedan, on će nesumljivo kadrovski ojačati, a uz to bi se smanjila i zajednička režija.

Na nivou OOUR imali bi slijedeće funkcije koje bi se prije svega temeljile na koordinaciji izvedbenih funkcija po pojedinim pogonima:

- komercijalna funkcija
- tehnička funkcija
- računovodstvena funkcija
- opća kadrovska funkcija.

IV. ODNOSI I ZAHTJEVI ZA INTENZIVNIJIM MEĐUSOBNIM POVEZIVANJEM IZMEĐU SGP „PIONIR“ NOVO MESTO, OOUR SPP I MKP TE NOVOMONTAŽOM NOVO MESTO

Svjetska, naša jugoslavenska, a time i slovenska privreda nalazi se u velikim privrednim teškoćama. Da bi se ta teškoća umanjile i u konačnoj mjeri i uklonile, moramo tako preoblikovati našu privredu da bude sposobna i rentabilna da nastupa na inozemnom tržištu, a i kod nas.

Veliku ulogu u tom konkurentskom ratu i prodornijem nastupu na sve zahtjevnijem tržištu ima i međusobna organiziranost. Naime, što je privred-

ne ćelije između sebe prilagodene, tim je moguć bolji rezultat samog rada i rezultata.

I u našoj radnoj organizaciji, u SGP Pionir Novo mesto razmišljamo kako bi naša ponuda na tržištu bila što prodornija, kako bi u poslovanju bili još operativniji. Konstatiramo da smo do sada više puta bili neusklađeni i da je zbog toga više puta došlo do nepotrebnih teškoća i više troškova. Zbog premale međusobne povezanosti između nas je dosta puta dolazilo do nesporazuma, koji su kvarili dobru radnu atmosferu. Općenito možemo reći da se tako zvana dopunska djelatnost u Pioniru sporo razvijala. Naime, građevinska operativa je u posljednje vrijeme imala izuzetno ubrzanu aktivnost, a u toj je aktivnosti nisu pratile ostale djelatnosti u okviru SGP Pionir.

Novi ustav, a posebno i zakon o udruženom radu rada nove odnose, koji omogućavaju da dosadašnju suradnju ojačamo, te obogatimo sa novim oblicima i sadržajem. To je uglavnom naglasak na sadržaju, iako i oblik ne smijemo zanemariti.

Zakon o udruženom radu koji je konkretizirao odredbe ustava o odnosima u neposrednoj proizvodnji i društvenom uređenju naime, ne samo da se omogućava, već i zahtijeva da se društveno ekonomski odnosi postave na novu osnovu koja se mora odvojiti od starih spona dominacije, iskorištavanja, prisvajanja tuđeg rada, poduzeća, tržišnosti i ostalih uvjeta koje so naslijedili iz kapitalističkog proizvodnog sistema.

Umjesto tih pojava moramo uzavati pojmove koji su našli

sumaran izraz u socijalističim samoupravnim odnosima. A ti odnosi od svih činilaca u proizvodnoj i neproizvodnoj sferi zahtijevaju međusobnu suradnju, usklađivanje, prilagodivanje i povezivanje. Jedina svrha samoupravnih odnosa je u tome da služe koristima udruženog rada. Tim odnosima strana je svaka privatizacija, svako samoljublje ili monopolizam: sve je dakle podređeno samo jednom cilju i to interesima udruženog rada.

U tom bi smislu trebali koncentrirati i buduće odnose između SGP Pionir, OOUR i OOUR MKP, te Novomontažom. Navedeni partneri sudjeluju u reprodukcijom lancu, čiji je končni proizvod stan, hotel, škola, tvornica. Sudjeluju u važnoj grani koja daje impuls i dinamiku cijelom nizu drugih djelatnosti. Drugim riječima rečeno, pomenuti privredni subjekti sudjeluju u grani koja generira razvoj velikog dijela nacionalne privrede.

U odnosima zaoštrenih uvjeta privredivanja, kada je potrebno paziti na svaki uštedeni dinar i na svaki dinar troškova, zahtjevi za intenzivnijim međusobnim povezivanjem posebno su utemeljeni.

Te zahtjeve ćemo oslušnuti ako povežemo djelatnosti Novomontaže i djelatnosti OOUR SPP i OOUR MKP iz okvira SGP Pionir u snažnu i veliku organizaciju udruženog rada koja bi povezivala sve te djelatnosti. Tim udruživanjem bi nova asocijacija udruženog rada, koju smo nazvali OOUR MKO (mehanizacija, metalni proizvodi, instalacije) imala slijedeće karakteristike:

a. u njoj bi udruživali rad preko 700 zaposlenih, pretežno visokokvalificiranih i kvalificiranih radnika,

b. asocijacija bi u pogledu kapitala bila izuzetno jaka, što bi omogućilo lakše pridobijanje tuđih sredstava za potreba vlastitog razvoja,

c. povećala bi se prodornost, operativnost, a prije svega efikasnost takve na nove formirane OOUR. Pionir je svojom građevinskom operativom već dokazao tu prodornost, operativnost i efikasnost kod izgradnje velikih i obimnih objekata, što nisu slijedile prateće djelatnosti i dopunjujuće aktivnosti. Naprijed pomenuti prilasci bi se novom organiziranošću penijele na više djelatnosti koje su angažirane u obliku pogona u novoj OOUR;

d. sve djelatnosti u okviru nove OOUR MKP zacrtane su izrazito razvojno. Te su djelatnosti do sada bile definirane u okviru cjelokupne Pionirove ponude, a to ćemo opravdati ubrzanim razvojem u slijedeća dva srednjeročna razdoblja do 1990 godine.

V. PODRUČJA POVEZIVANJA IZMEĐU SGP „PIONIR“ NOVO MESTO, OOUR SPP I MKP, TE NOVOMONTAŽOM NOVO MESTO

Daljnje povezivanje između SGP Pionir i Novomontažom obradit ćemo po slijedećim područjima:

- usklađivanje kapaciteta,
- razvojno istraživačka djelatnost,
- privredno planiranje,
- zajednička nabavka materijala,
- automatska obrada podataka,
- izrada samoupravnih akata,
- interna banka,
- zajedničke službe.

a. Usklađivanje kapaciteta

Trebali bi imati za cilj potpunu iskorištenost svih proizvodnih kapaciteta. Samo ako su one optimalno iskorištene, već je samim tim ispunjen jedan od osnovnih uvjeta za uspješno poslovanje.

U Pionirovom su reprodukcijском krugu potreba za instalacijskim uslugama mnogo veće, nego što su sadašnje mogućnosti Novomontaže Novo mesto. Tu je jedan od razloga da bi uz uvjete odgovarajuće kvalitete i konkurentne cijene Novomontaža većinu već do sada raspoloživih kapaciteta plasirala u Pionirovoj finalizaciji, a istovremeno bi bio osiguran i razvoj te organizacije udruženog rada.

Usklađivanje kapaciteta znači i to da bi proces usklađivanja trebao početi u vrijeme kada se objekti tek projektiraju.

b. Razvojno istraživačka djelatnost

U razdoblju kada je u razmahu naučno-tehnološka revolucija, i te kako je važno da se sve tehničke, a također i organizacijske novine što prije usvoje i uvedu u proizvodnju.

Obzirom na to da OOUR Projektivni biro sa svojim instalacijskim odjelom u sastavu SGP Pionir već do sada ima srazmjerno velika iskustva na tom području, a i Novomontaža predviđa da ubrza razvoj u svojim razvojnim programima, bit će potrebno razvojno istraživačku djelatnost za instalacije još više koncentrirati i kadrovski ojačati.

Instalacijski odjel OOUR Projektivni biro, gdje je na razvoju i projektiranju instalacija zaposleno 19 stručnjaka, od toga 8 dipl. inženjera, može biti solidna osnova da bi, gledano u cjelini, instalacijska djelatnost u srazmjerno kratkom vremenu napravila kvalitetan skok naprijed.

c. Privredno planiranje

Planiranje koje je još do nedavno bilo ponešto zapostavljeno opet dobija na težini, tako da je dat akcent posebno na srednjeročnom i dugoročnom razvoju. Privredno planiranje je u mnogo čemu povezano sa prvim područjem daljnjeg povezivanja, kada smo govorili o usklađivanju kapaciteta.

Kako kod privrednog planiranja, tako i kod usklađivanja kapaciteta dat je naglasak na prisvojni pridjev – zajednički. U zajedničkom razvojnom programu, u zajedničkom privrednom planu, trebat će se dogovarati samoupravnim putem, kakve će vrijednosti imati osnovni pokazatelji privrednog razvoja i kakve će biti razvojne tendencije. Posebno u onom dijelu privrednog planiranja, gdje će biti govora o zajedničkom prihodu i zajedničkom dohotku, a i u dijelu o slobodnoj razmjeni rada, morat ćemo angažirati napore za sprovođenje dohodkovnih odnosa.

d. Zajednička nabavka materijala, odnosno zajednički nastup kod dobavljača

Mislimo da nije potrebno posebno objašnjavati kakve ekonomske prednosti daje zajednička nabavka materijala, odnosno zajednički nastup kod dobavljača.

Naime, i kod zajedničkih nabavnih materijala važe tako zvani sinergijski efekti, koje jedino možemo objasniti time da jedan plus nisu samo jednostavno matematičko dva, već je gledano ekonomski više od dva.

e. Automatska obrada podataka

SGP Pionir posjeduje veliki računski sistem IBM 370-115 koji bi magao obrađivati i podatke za Novomontažu Novo mesto. U vrijeme kada je potrebno što brže pratiti događanja na tržištu, u vrijeme kada su potrebne brze poslovne odluke, teško je izlaziti na kraj bez računara koji mora kvalitetno o pravovremeno „proizvoditi“ odgovarajuće podatke.

f. Izrada samoupravnih akata
Samoupravna akta su brojna, obimna, a i stručno zahtjevna. Usljed toga ekonomski je opravdano udruživati stručne kadrove za izradu zajedničkih samoupravnih akata.

Poznato je da SGP Pionir ima svoja samoupravna akta dobro napravljena i da ne bi bilo većih teškoća da se ta akta adaptiraju i za potrebe Novomontaže.

g. Interna banka

SGP Pionir ima jaka poslovna sredstva i u svrhu što boljeg angažiranja tih sredstava u 1980 godini je formirana interna banka. Udružena sredstva u internoj banci mogu biti sigurna garancija za daljnji razvoj, kako pojedinih OOUR, tako i RO kao cjeline.

h. Zajedničke službe

Služba SGP Pionir, OOUR, SPP i OOUR, MKP kao i Novomontaža a posebno RZZS na nivou RO morat će se međusobno tako povezati da bi što bolje a time i što korisnije koristile udruženom radu i društvenoj produktivnosti.

VIII. CILJEVI I EFEKTI MEĐUSOBNOG POVEZIVANJA

Slijedeći su ciljevi koji govore u prilog teme da se SGP Pionir Novo mesto, OOUR SPP i OOUR MKP, te Novomontaža jače međusobno povežu:

a. Pomenute organizacije udruženog rada trebale bi međusobnim povezivanjem osigurati optimalnu kombinaciju i iskorištenost raspoloživih izvora poslovnog procesa, te reprodukcijских faktora.

b. Sve povezane osnove organizacije udruženog rada koje će se udružiti u snažnu novu organizaciju udruženog rada, imat će po pojedinim djelatnostima osiguran brži razvoj, nego što bi ga inače imale.

c. Veći obim proizvodnje, koncentriran i intenzivniji rad trebali bi osigurati i viši dohodak, a time i viši osobni dohodak po zaposlenom. Sa time su povezani i poboljšani pokazatelji produktivnosti, ekonomičnosti i rentabilnosti.

d. Obzirom na prethodne točke trebala bi se povećati i

ekonomska i socijalna sigurnost zaposlenih radnika, koja bi imala realan odnos u poboljšanju životnih uvjeta radnika, a uglavnom uvjeta rada.

e. Povezivanje u elaboratu obradenih privrednih subjekata u novu efikasnu OOUR je nastavak izgradnje snažne Pionirove reprodukcijске cjeline, koja će biti sposobna da povezuje cjelokupan proces izgradnje od idejnih zamisli, projektiranja i sirovinske baze, pa sve do finalizacije i predaje objekata.

f. Obzirom na sve zahtjevnije proizvodne postupke i sve kompliciranije poslovanje bit će potrebno poboljšati kvalifikacijsku strukturu zaposlenih. U tu svrhu mnogo će se moći iskoristiti obrazovni centar koji djeluje u okviru RZZS SGP Pionir, te zajednička kadrovska politika.

g. Udruživanjem rada i sredstava na temelju zajedničkih planova i programa bit će moguće brže i kvalitetnije realizirati zajedničke investicije.

h. Samoupravni sistem odnosa bit će i nadalje potrebno usavršavati, time da se dosljedno izvede nagrađivanje po radu, a kod dohodkovnih odnosa izvedu čisti računi.

i. Bit će potrebno postići još veću poslovnu efikasnost i prodornost uvođenjem moderne organizacije koja se oslanja na matičnu organiziranost.

j. U proizvodnji ćemo morati težiti h tipizaciji, standardizaciji i velikim serijama, što će sve osigurati da nova OOUR i u budućnosti bude prodorna na domaćem i inozemnom tržištu.

k. Jako naglašenom razvojnom važnošću svih pogona u okviru novo formirane OOUR, nova će OOUR obzirom na svoju važnost, prijeći same općinske okvire, i preko cjelovite Pionirove ponude uključiti se u međunarodnu raspodjelu rada.

IX. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA POVEZIVANJA

Organizacijska struktura određena je kao struktura međusobnih odnosa među zaposlenima, odnosno šire rečeno, među ljudima. Ta struktura odnosa mora omogućiti i osigurati postojanje, društvenoekonomske karakteristike, te pažljivo ostvarivanje postavljenih ciljeva.

Dakle, organizacijska struktura određuje skelet u kojemu su ugrađeni i o kojemu su ovisni tako važni pojmovi kao što je odlučivanje, rukovođenje, te u konačnoj fazi i samoupravljanje.

(Nadaljevanje na 14. str.)

(Nadaljevanje s 13. str.)

Kod određivanja najboljeg oblika međusobnog povezivanja nove OOUR polazili smo od slijedećih osnovnih polazišta i to:

1. Osnovno ishodište je jugoslavensko socijalističko samoupravljanje koje je usvajanjem novog ustava i zakona o udruženom radu postiglo novi kvalitet.

2. Drugo važno ishodište za određivanje organizacije povezivanja su zahtjevi da se naša privreda, a time naravno i građevinarstvo, tako prestrukturira i dugoročno organizira da bude sposobno da se efikasnije organizira na veoma zahtjevnim inozemnim tržištima.

3. Osnovne djelatnosti nove OOUR koje su organizirane u okviru pogona, moraju se u okviru dogovora, sporazuma i planova ravnopravno razvijati. Pored toga, gledano srednjoročno i dugoročno treba da se razvijaju na nivou RO samo u toj OOUR.

U slučaju da se Novomontaža uključuje u Pionirov poslovni sistem na način koji je prikazan u ovom gradivu, onda će svoje kapacitete usklađivati u okviru OOUR Tehnička komercijala i inženjering, koja je zadužena da su kapaciteti zauzeti.

U skladu sa prednostima i koristima koje nudi otvoreni poslovni sistem Novomontaža će i nadalje surađivati sa svojim najuspješnijim poslovnim partnerima, a preostali dio i to sve veći dio svojih kapaciteta vezat će na Pionirove potrebe i to po principu da Novomontaža ima prednost kod jednakih uvjeta.

Naime, u sistemu socijalističkog samoupravljanja ne smijemo razvijati apsolutnu privilegiranost poslovnih partnera, već moramo težiti tome da cjelokupna društvena produktivnost što više poraste.

Zbog što boljeg funkcioniranja odnosa između OOUR Tehnička komercijala i inženjering i Novomontaže će se odjel za kooperaciju u OOUR Tehnička komercijala i inženjering ojačati stručnjacima iz strojarke i elektro struke; a same kalkulacije strojarskih i elektro usluga ostaju u pogonu strojarskih i pogonu elektroinstalacija.

U daljnjoj međusobnoj suradnji između nove OOUR MKP, OOUR TKI i OOUR Građevinske operative biće potrebno prije svega pomeuti članove 23. i 33. samoupravnog sporazuma o udruživanju OOUR u Splošno građbeno podjetje Pionir Novo mesto.

Član 23.

U skladu sa izvršenim načelom solidarnosti sve OOUR su sporazumne da će u poslovanju

prema vani osigurati jedinstvenu politiku i zajedničke interese radne organizacije

OOUR su kod nabavki i usluga dužne da uzimaju u obzir interese prednosti radne organizacije, odnosno drugih OOUR u radnoj organizaciji i njihove potrebe i mogućnosti.

OOUR se obavezuju da će svojim slobodnim proizvodnim, strojarskim i kadrovskim mogućnostima pod istim uvjetima zadovoljiti prvenstveno druge OOUR u okviru radne organizacije. Samo svoje slobodne mogućnosti koje ne budu mogle angažirati u okviru radne organizacije dat će na raspolaganje trećim osobama.

OOUR se obavezuju da će preventivno angažirati proizvodne kapacitete drugih OOUR u radnoj organizaciji.

Član 33.

Kada jedna OOUR prodaje svoje proizvode odnosno usluge drugoj OOUR u okviru radne organizacije, u pravilu OOUR sporazumno određuju cijene proizvoda i usluga, o tome OOUR između sebe zaključuju posebne sporazume i ugovore.

Za one proizvode koje druga OOUR upotrebljava u daljnjoj proizvodnji, odnosno za one usluge koje druge OOUR obračunavaju u završnom obračunu sa naručiocem, OOUR su sporazumne da će ih drugim OOUR u radnoj organizaciji zaračunavati po cjenicima koje bude odredio privredni odbor radne organizacije.

Privredni odbor kod određivanja cijena mora uzeti u obzir trajnije odnose u gibanju cijena, druge uvjete na tržištu i usvojene planske elemente.

Radnici u okviru osnovnih organizacija SGP Pionir udružuju dio svojih sredstava u svrhu ostvarivanja zajedničkih ciljeva, zbog učvršćivanja privrednog položaja i skladnog razvoja OOUR, a posebno zbog zajedničkog nastupanja prema trećim osobama i zbog ekonomičnijeg poslovanja društvenim sredstvima.

Osnovne organizacije udružuju posebno slijedeća sredstva:

- a. sredstva poslovnog fonda, namijenjena za investicije,
- b. sredstva namijenjena za obrtne svrhe,
- c. sredstva za razvoj,
- d. dio sredstava zajedničke potrošnje,
- e. sredstva rezervi.

Sredstva se ne udružuju i ne upotrebljavaju automatski, već na temelju posebnih sporazuma i ugovora, gdje se odrede svrha, visina sredstava, kamatna stopa i drugi uvjeti. Time je osigurano da se OOUR ne otudi ni jedan dio njenih sredstava. Uvjeti i način udruživanja podrobnije

su određeni u samoupravnom sporazumu o uređivanju međusobnih odnosa kot stjecanja zajedničkog dohotka na temelju udruživanja sredstava.

Napomenimo još da će se zbog tješnjeg povezivanja i zajedničke solidarnosti u okviru SGP Pionir povećati socijalna sigurnost svih zaposlenih. Reorganizacijom poslovanja niko neće ostati bez posla; obzirom na razvojnu usmjernost će biti baš obrnuto, bit će nam potrebno još novih, sposobnih kadrova.

X. MOTIVACIJSKA STRUKTURA

Naš radnički samoupravni sistem sam po sebi je dinamičan proces, kojemu je strano sve ono što je povezano sa bezciljnošću, bezbrižnošću ili samozadovoljstvom. Obzirom na ovu konstataciju možemo reći da je ovaj sistem obzirom na motiviranje — jako intenzivan proces.

Obzirom na samu definiciju, motiviranje je podsticanje htjenja, proces koji vodi samoinicijativnosti i uopće aktivnosti. To ima za posljedicu nastajanje raznovrsnih ideja, a time i sa povezivanjem stvaralačkog mišljenja. Toga se ne smijemo bojati, jer jedino pomoću borbe ideja možemo doći do najboljih rješenja.

Tu, na psihološkom području našeg samoupravljača, u motivacijskoj strukturi i motivacijskom instrumentariju skrivene su velike rezerve i mnogo neaktivirane energije. Novi ustav, te sa njim povezani zakoni, nude objektivne uvjete da se ta energija izmjeni od potencijalne u kinetičku.

Istina je da ni do sada područje rađanja novih ideja kako u Novomontaži, tako i u Pioniru nije bilo na sporednom kolosjeku, jer se aktivnost i angažiranost zaposlenih najbolje odražava u brzom privrednom rastu obiju organizacija udruženog rada. Ipak formiranje čvršćeg povezivanja moramo podstaći još većom agilnošću svih zaposlenih, u traženju boljih rješenja u procesu proizvodnje, te u bogaćenju međusobnih socijalističkih odnosa.

Ne smijemo zaboraviti ni to da se u novom samoupravnom udruženju koje formiramo, moraju u što većoj mjeri razvijati tako zvani integracijski odnosi svih zaposlenih. To drugim riječima znači da se pojedinačni ciljevi zaposlenih integriraju sa višim organizacijskim ciljevima OOUR, radne organizacije i cijelog društva. Nijedan se kotač ne smije vrtjeti u prazno, već baš suprotno, svi kotači moraju međusobno biti povezani i na jednoj strani služiti

pojedinačnim, a na drugoj širim društvenim potrebama.

Osnovni motivator, a time i generator za akciju i u našem društvu mora biti dohodak. Taj sjedinjujući pojam i njegova izvedenica — zajednički dohodak moraju biti podloga za određivanje svih ostalih odnosa u našoj organizaciji.

Normativno motivacijska struktura je konkretno obradena uglavnom u slijedećim samoupravnim aktima:

- a. samoupravni sporazum o međusobnim odnosima na ostvarivanju zajedničkog prihoda i zajedničkog dohotka,
- b. samoupravni sporazum o zajedničkim osnovama i mjerilima za raspoređivanje čistog dohotka i za raspodjelu sredstava za osobne dohotke,
- c. samoupravni sporazum o osnovama procesa planiranja u OOUR i RO.

XI. KOMUNIKACIJSKA STRUKTURA I SISTEM INFORMIRANJA

Da bi u novoj samoupravnoj organizaciji udruženog rada omogućili što bolju koordinaciju, moramo uspostaviti odgovarajuću komunikacijsku mrežu. Bez organizacije odgovarajućeg komunikacijskog odnosa također se ne mogu izvesti zajednički određeni zadaci. Obzirom na jačanje socijalističkog samoupravnog sistema samo se po sebi razumije da ćemo jačati takvu komunikacijsku strukturu, koja će se temeljiti na dvo-smjernim, a ne na jednosmjernim komunikacijama. Prevladavati će dakle tako zvana prstenasta mreža, u kojoj svi odlučuju kod procesa odlučivanja, gdje su svi radnici u određenoj mjeri odgovorni za uspjeh, zbog čega su oni sami u radu angažiraniji i aktivniji.

Komunikacijska mreža obzirom na povezivanje između SGP Pionir OOUR SPP i OOUR MKP, RZZS, OOUR Tehnička komercijala i inženjering, OOUR Projektivni biro i OOUR Građevinske operative. Izmjena iskustava i stručne odluke za sve OOUR i RZZS usvajaju se na sastancima stručnog kolegija glavnog direktora SGP Pionir, koji predstavlja kontinuiranu komunikaciju. Obično se komunikacije uspostavljaju i u obliku različitih komisija koje su određene u skladu sa samoupravnim zakonodavstvom.

Najvažnija samoupravna komunikacijska struktura na nivou radne organizacije uspostavljena je zasjedanjima najviših samoupravnih tijela:

- 1. radničkog savjeta radne organizacije,

2. privrednog odbora radne organizacije,

3. odbora za socijalno kadrovska pitanja radne organizacije,

4. samoupravne radničke kontrole radne organizacije.

Na nivou radne organizacije postoju komunikacijska struktura i obzirom na društvenopolitičke organizacije, kao što su Savez komunista, sindikat, te Savez socijalističke omladine Slovenije. Sistem općek informiranja će se i ubuduće odvijati tako da svaki zaposleni u okviru SGP Pionir u načelu svakog mjeseca bude preko glasila radne organizacije Pionir obavješten o najvažnijim događajima u radnoj organizaciji. Posebno se o pojedinim poslovnim i samoupravnim pitanjima raspravlja u okviru samoupravnim sindikalnih grupa koje su formirane u neposrednoj proizvodnji.

Tako bi samoupravne sindikalne grupe trebali imati široko razgranate po pojedinim pogonima u okviru naše OOUR; a u okviru nove OOUR trebali bi obzirom na racionalne mogućnosti po pogonima organizirati i ostale društvenopolitičke organizacije.

XII. PROGRAM AKTIVNOSTI POVEZIVANJA

O ovom su gradivu najprije raspravljali stručni organi učesnika koji se povezuju, a zatim bi pokrenuli samoupravni postupak koji je propisan zakonom.

U načelu bi sve osnovne aktivnosti u vezi povezivanja trebale biti završene do kraja ove godine i tako bi sa novom organizacijom započeli od 1. januara 1982. U 1982 godini bi zajednički samoupravnim putem odredili sve potankosti međusobnog povezivanja, koje bi se temeljile na osnovama i načelima koji su određeni u ovom elaboratu. Tako bi 1982 godina bila „prelazna godina“ u kojoj bi pokušali izvesti što bezbolniji prelaz na novu, zajednički dogovorenu i efikasnu organizaciju.

XIII. Zaključak

Ovo gradivo bi trebalo služiti kao informacija radnicima Novomontaže i SGP Pionir o prednostima i neophodnosti daljnjeg povezivanja.

Nepobitna je naime činjenica da onaj tko se zatvara u svoje okvire, tko ne traži povezivanje i udruživanje u veće i snažnije privredne subjekte, obavezno stagnira, što u dugoročnom, a i u srednjoročnom razdoblju znači propadanje.

Zadatak socijalističke samoupravne privrede je u tome da povezivanjem, udruživanjem

rada i sredstava traži takve puteve daljnjeg razvoja da bi u što većoj mjeri zadovoljile osobne potrebe radnika i šire društvene potrebe. I u tom smislu mislimo da ovo gradivo predstavlja solidnu osnovu za daljnju suradnju i povezivanje između SGP Pionir Novo mesto, OOUR SGP — OOUR MKP i Novomontaže Novo mesto.

(Iz elaborata pripremio Ekonomski biro)

Integracijski procesi u našoj DO

Integracijski procesi u slovenskom građevinarstvu sve su prisutniji, a posebno u zadnje dvije godine od kada se uglavnom u regionalnim okvirima građevinska operativa počela bolje organizirati. Tako možemo pratiti udruživanja i priključivanja građevinskih i drugih OUR vezanih na građevinarstvo, u celjskoj regiji oko Ingrada, u Mariboru gdje su nosioci građevinarstva Konstruktor i Stavbar, u Ljubljani, na Primorju itd.

I u novomeškoj općini su društvenopolitičke organizacije spoznale da je građevinarstvu u Dolenjskoj prilično razdrobljeno, zatvoreno u općinske granice i zbog toga prilično neefikasno. To smo spoznali i u našoj RO i usvojili podsticaj da bi kao najveća građevinska organizacija u Dolenjskoj postali nosiocem integracijskih procesa. Druga spoznaka koja nas je dovela do toga, uglavnom je u tome što tako velika RO kao što je naša, koja ima preko 50% svoje proizvodnje u drugim republikama i preko 15% u inozemstvu, može uspješno i konkurentno da nastupa u ovim teškim privrednim odnosima i to samo ako je dobro organizirana i povezana kako u horizontalnom tako i u vertikalnom smislu. Moramo biti sposobni da što više poslova obavimo vlastitim snagama, odnosno drukčije rečeno izgraditi objekte od urbanističke zamisli pa do finalnih radova sa svom infrastrukturom i vanjskim uredednjem i tako spriječiti odliv prihoda, te postići takav dohodak koji će, između ostalog, osigurati i bolju socijalnu sigurnost naših radnika.

Tako smo već jako rano počeli uspostavljati odnose i jačati međusobnu suradnju sa raznim RO u Sloveniji, a i u drugim republikama. Jedan od prvih rezultata bilo je formiranje naše

OOUR Investgradnja u Sarajevu.

U 1980 godini još smo intenzivnije radili na akciji povezivanja, tada su bili napravljeni ekonomski elaborati za priključenje triju RO Pioniru: TGP Metlika, Keramika Novo mesto i RO Novomontaža Novo mesto, koje bi se kao tri nove OOUR trebale priključiti našoj RO. 1. januara 1981 izvedeno je fizičko priključenje OOUR Građevinske operative Metlika i OOUR Keramika koje su se do sada već dobro uključile u Pionirov sistem, dok se radnici u Novomontaži nisu na referendumu odlučili za priključenje.

Ove godine akcija teče dalje i razgovori o priključenju vode se sa još nekim RO, među njima treba pomenuti Opekarnu Zalog i građevinsku radnu organizaciju iz Opuzena.

U međuvremenu su radnici u RO Novomontaža spoznali da su prije godinu dana napravili grešku, jer nisu dobro proučili prednosti koje daje takav način povezivanja, te su ove godine predložili da bi postupak priključivanja ponovili. Poslije usklađivanja obostranih prijedloga napravljen je ekonomski elaborat, na temelju kojega bi se dve Pionirove OOUR (OOUR SPP i OOUR MKP) i obe OOUR iz Novomontaže (OOUR Strojne instalacije i OOUR Elektroinstalacije) trebale udružiti u novu OOUR MEHANIZACIJA, METALNI PROIZVODI I INSTALACIJE (OOUR MKI), koja će svojom djelatnošću i kapacitetima moći da zadovolji potrebe naše RO za uslugama take vrste na domaćim gradilištima i u inozemstvu.

Proces udruživanja trenutno je u postupku, osim u RO Novomontaže, gdje su se radnici referendumom već odlučili za navedeni prijedlog. O prijedlogu je bilo raspravljano i u obje naše OOUR (SPP i MKP) na svim nivoima, od društvenopolitičkih organizacija, samoupravnih organa i rukovodećih struktura do neposrednog informiranja svih radnika. Također je bilo više zajedničkih sastanaka i usklađivanja stanovišta, tako da je pripremljen elaborat udruživanja stvarno u skladu sa dosadašnjim razvojem i planovima, te razvojnim ciljevima svih OOUR kao i nove OOUR, a time i naše RO.

Mislim da je sada zadatak svih nas, a prije svega društvenopolitičkih organizacija, samoupravnih organa i rukovodećih struktura, te svih komunista, koji snose punu odgovornost, da se postupak udruživanja što prije zaključi i da se što prije uvedu svi postupci u vezi nove organizacije (samoupravna akta,

makro i mikro organiziranost, samoupravna i društvenopolitička organiziranost, registracija itd.), tako da razdoblje uvođenja bude što kraće i da što prije postignemo one učinke koji su uvjetovali udruživanje.

MILAN KAPETAN

Delavcem OZD Pionir Novo mesto

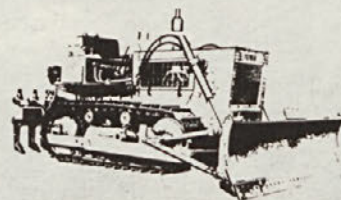
V imenu upokojencev delovne organizacije SGP Pionir se vsem delavcem ter vodstvu podjetja zahvaljujemo za vabilo na svečano podelitev jubilejnih priznanj delovne organizacije Pionir. Zelo smo bili veseli srečanja s svojimi bivšimi sodelavci. Želimo še naprej spremljati delo in razvoj delovne organizacije, v kateri smo pustili del sebe in del svojega življenja. Pri tem nam pomagajte tudi glasilo, ki ga redno dobivamo in tako spremljamo razvoj podjetja Pionir Novo mesto. Veseli smo vsakega povabila, ki nam ga pošljete, prav tako pa tudi vsakoletne novoletne denarne nagrade, srečanj in pogostitev.

Vsem delavcem kolektiva SGP Pionir Novo mesto čestitamo ob 35-letnici delovne organizacije. V letu 1982, ki prav gotovo za delovno organizacijo ne bo lahko, želimo vsem delavcem kar največ delovnih uspehov. Želimo jim tudi srečo v zasebnem življenju.

Upamo, da se bomo še velikokrat srečali. Lep pozdrav vsem delavcem.

Srečno novo leto 1982!
Iskren pozdrav!

JOŽE TURK

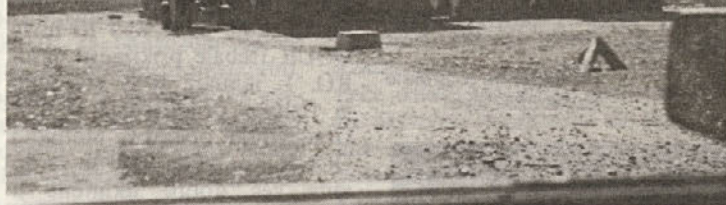

Pionir – Libija

V oktobru sva se s Stanetom Zbašnikom iz oddelka za tuja tržišča iz že hladne jeseni preselila v vroče afriško poletje. V Libiji naj bi iskala nove možnosti za delo pionirjevih delavcev.

Že na začetku sva se pridružila jugoslovanski kmetijski delegaciji, ki je prišla v Libijo, da bi se dogovorila z Libijci za izgradnjo kmetijskih objektov na jugu Libije, v pokrajini Fezan. Delo v okviru delegacije je pokazalo, da imamo velike možnosti za nadaljnje delo v Libiji. Pionirju je ponujena izgradnja 500 kmetij za naseljevanje. To so kmetije, ki jih Libija podari svojim državljanom, ki se hočejo naseliti na zemlji in jo obdelovati. Takšna kmetija obsega stanovanjsko poslopje, gospodarsko poslopje, namakalne naprave, 510 ha zemlje, traktor in nekaj živine. Izgradnja v tehničnem smislu ne predstavlja velikih problemov, pač pa je izredno zahtevna organizacija gradnje, saj so lokacije kmetij 1200 km južno od Tripolisa. Lokacije so strnjene v večje skupine, tako da se vse skupaj nahajajo v krogu polmera 150 km.

Možnosti se ponujajo tudi v sodelovanju z ljubljansko „Emono“, ki je prevzela izgradnjo žitnega kompleksa, perutninske farme, goveje farme in kmetijskih izobraževalnih centrov. (Ponudba za projektiranje in izgradnjo perutninske farme v sodelovanju z „Emono“ in RŠC Titovo Velenje je med tem že izdelana. Idejni osnutki kmetijskih izobraževalnih centrov so v izdelavi v projektivnem biroju).

Montažna kmetija pri Garabuliju. (Foto inž. Globokar)

Jug Libije, ki smo ga obiskali, da bi videli nekatere kmetijske objekte, ki že delujejo, in spoznali lokacije za nove, nas je prijetno presenetil.

Suho podnebje je pri istih temperaturah veliko bolj znošno, kot vlažno ob morju. Prebivalci, črni kot oglje, so vedri, odkriti, prisrčni. Z angleščino se lahko sporazumeš praktično povsod.

Nove asfaltne ceste povezujejo kraje, ki bodo središča in lokacije novih kmetijskih objektov. Električni daljnovodi so pripeljali elektriko do lokalnih trafopostaj. Voda se nahaja 400 – 500 m pod površino in jo v vodnjakih črpajo na površino in razpeljujejo do polj in objektov.

Sredi puste ravnine rastejo nove oaze, delo človeških rok in razuma.

V Libiji se za delo poteguje dejansko cel svet. Vsi so našli v tej hitro razvijajoči se državi svoj interes, od najbolj razvitih do tistih, ki prodajajo razvitim svoje nekvalificirano delo.

Osnovni pogoj za uspeh v Libiji je odlična, popolna organizacija. Ta organizacija mora biti enako dobra tako doma kot v Libiji. Zatajiti ne sme tudi za trenutek. Vsaka napaka v organizaciji, vsak zastoj, pomeni izgubo.

Dobro organizacijo pa je možno izpeljati samo s popolnim poznavanjem tržišča in njegovih ekonomskih značilnosti. Libijci niso sentimentalni do nikogar, delo dobijo najspodobnejši. Od nas samih je odvisno, ali se bomo uvrstili med tiste sposobne, ki uspejo na tem velikem, toda zahtevnim tržiščem.

TONE GLOBOKAR,
dipl. gr. ing.

**Vsem delavkam
in delavcem
v domovini
in na gradbiščih
v tujini
želimo
srečno 1982**

Samoupravni organi
druženopolitične
organizacije
in uredništvo
glasila Pionir

PIONIR

Ne pozabimo: brez dobrega obveščanja ni uspešnega samoupravljanja! Sodelujte v glasilu domače delovne organizacije!

**živa
kronika**

V času od 1. do 30. decembra 1981 je prišlo do naslednjih kadrovskih sprememb:

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI:

DSSS: Štrukelj Danica – pripravnica, Škrbec Alojz – delavec.

TOZD SPO: Srebernjak Jože – kov. strugar.

TOZD LO: Udovič Viljem – voznik.

TOZD KERAMIKA: Čerman Ladislav – PU pečar, Durakovič Zaim – PU pečar, Lapanovič Ivan – PU pečar.

TOZD MKO: Bobnar Franc – obrat. električar, Gril Mihael – strojni ključavničar, Dimec Miroslav – delavec.

IZ JLA SO SE VRNILI:

Halilović Muharem – strojni ključavničar iz TOZD MKO, Jurina Željko – strojnik iz TOZD SPO, Novak Anton – delavec iz TOZD LO, Kirar Branko – strojnik iz TOZD SPO, Plešković Miran – ključavničar iz TOZD SPO.

UPOKOJILA SE JE:

Ribič Jožica – vodja vložišča v DSSS.

Novosprejetim delavcem in delavcem, ki so se vrnil iz JLA, želimo dobro počutje v naši delovni organizaciji ter čimveč delovnih uspehov.

PIONIR je glasilo kolektiva SGP „PIONIR“ Novo mesto. Izjaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov. Odgovorna urednica: Katjuša BORSAN, namesnik Ivan ILIJANIČ, člani uredniškega odbora: Pavle HOLOZAN za TOZD Gradbeni sektor Ljubljana, Ivan MARKOVIČ za TOZD Gradbeni sektor Krško, Peter BRACKO za TOZD Strojno prometni obrat, Antonija BANČIČ za TOZD Mehansko – kovinski obrat, Marjana KLEMENC za TOZD Projektivni biro, Bruno POTOKAR za TOZD TOGREL, Nežo DŽAJIČ za TOZD Gradbeni sektor Zagreb, Alojz LENARČIČ za TOZD Lesni obrat, Anica BEDNARŠEK TOZD za gradbeno operativno Metlika, Mario PEČAR za TOZD Keramiko, Irena VIDE za DSSS. Naslov uredništva: PIONIR, glasilo kolektiva SGP „PIONIR“, 68000 Novo mesto, Ljubljanska 3. Stavak, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD Dolenjski list, tisk: TOZD Tiskarna, Novo mesto.

Skupina kmetij pri Bengaziju. (Foto inž. Globokar)